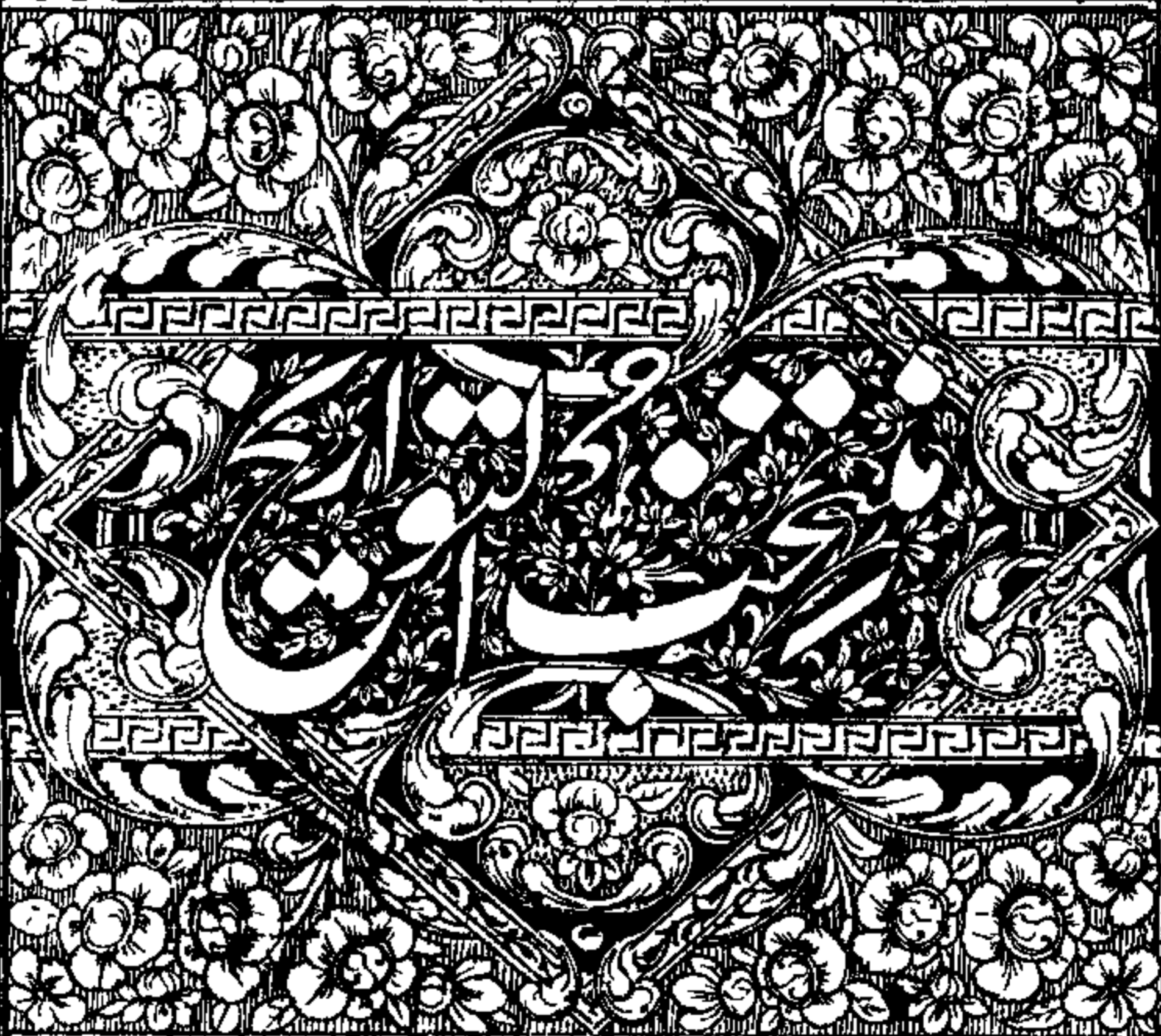

فیض بن سید شاد جمال حسن و انما

از جلد کتب نوارج معتمدہ تذکرہ سلاطین علی نورا اللہ فرقدہ موسومہ

من تالیفات مورخ صحیح نگار شیخ عبد القادر بدایونی عفرہ

درین خانگی شاد جمال حسن و انما

فهرست منتخب التواریخ من تصنیف مولوی عبدالقادر بدایونی

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۱	ویدیا	۴۵	احوال سید خضر خان بن ملک الشرق	۱۹۰	اختراع گوی آتشین
۲	طریقہ اولیٰ احوال سلاطین غزنویہ	۴۶	ملک سلیمان	۱۹۱	بنای قلعه اجمیر
۳	ذکر سلطان ناصر الدین سکتھین	۴۷	سلطان مبارک شاہ بن خضر خان	۱۹۲	ذکر فتح کجرات
۴	ذکر سلطان محمود غزنوی بن لدولہ	۴۸	سلطان محمد شاہ بن فرید خان	۱۹۳	ذکر فتح قلع سورت و کیفیت بنای قلعه کونیر
۵	ذکر سلطان محمد بن سلطان محمود غزنوی بن شہاب الدولہ	۴۹	سلطان علاء الدین بن محمد شاہ بن خضر خان	۱۹۴	بنای شہر اہلباب
۶	سلطان مسعود بن سلطان محمود	۵۰	بن خضر خان و سلطان بہلول بن کالادی	۱۹۵	فتح قلعہ ٹپسہ
۷	ذکر سلطان محمود بن مسعود بن محمود	۵۱	سلطان سکندر بن سلطان بہلول	۱۹۶	اختراع آبادی ملک
۸	ذکر احوال سلطان مسعود و سلطان علی غزنوی	۵۲	سلطان ابراہیم بن سلطان سکندر زلودی	۲۰۰	سبب بنای عبادت خانہ و کیفیت مجلس آن
۹	سلطان عبدالرشید و سلطان فرخ زاد	۵۳	ذکر ظہیر الدین محمد بابر بادشاہ غازی	۲۰۱	حکم اخذ جنرت
۱۰	سلطان ابراہیم	۵۴	محمد چایون بادشاہ غازی	۲۰۲	حکم معافی تمنا و خرنیہ
۱۱	ذکر سلطان علاء الدین و سلطان شہزاد	۵۵	شیر شاہ بن حسن سوز	۲۰۳	صنایع اکبری در باب معنیات
۱۲	سلطان ارسلان شاہ و سلطان بگرام	۵۶	ذکر سلیم شاہ بن شیر شاہ	۲۰۴	ادراک نقش قدم حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم از حجاز
۱۳	ذکر خیر ملک بن خسرو شاہ	۵۷	فیروز شاہ بن سلیم شاہ و سلطان محمد عادل	۲۰۵	آمدن برہان الملک و کنیہ بدرگاہ
۱۴	ذکر سلطان معز الدین محمد بن سام غوری	۵۸	عرف عدلی بن نظام خان سور	۲۰۶	حکم ترجمہ رامائن
۱۵	ذکر احوال سلطان آرام شاہ بن قطب الدین	۵۹	ذکر نصیر الدین محمد چایون بادشاہ غازی	۲۰۷	ذکر کالین و اوکیا و نند زمانہ اکبر شاہ
۱۶	ایک سلطان شمس الدین المقتدر	۶۰	ذکر مولانا جنوبی بدیشی	۲۰۸	میان حاکم سمنہلی و شیخ جلال شاہ بیری
۱۷	سلطان رکن الدین فیروز شاہ بن شمس الدین	۶۱	ذکر شیخ زین الدین و قالی و مولانا نادری	۲۰۹	شیخ محمد عوث گویا ری و شیخ برہان
۱۸	ذکر سلطان عیاش الدین بلین خسرو	۶۲	شیخ عبدالکبیر سنہلی و شیخ فخر الدین سنہلی	۲۱۰	شیخ سلیم چشتی
۱۹	ذکر سلطان معز الدین کیقباد	۶۳	شیخ ابو الواحد فارسی	۲۱۱	شیخ نظام الدین امینی حال
۲۰	سلطان شمس الدین کیقباد و سلطان جلال الدین بن لغمان	۶۴	حیدر توتیائی و شاہ طاهر غندی کنی	۲۱۲	شیخ بیکن و شیخ سعدی و شیخ محمد قلندر
۲۱	سلطان علاء الدین خلجی	۶۵	خواجہ ایوب بن خواجہ ابوالبرکت	۲۱۳	شیخ تاج الدین لکنوی و شیخ نظام الدین لکنوی
۲۲	سلطان شہاب الدین خلجی سلطان قطب الدین مبارک	۶۶	ذکر جلال الدین محمد اکبر شاہ بادشاہ غازی	۲۱۴	شیخ الہدی خیر آبادی و شیخ داؤد جنوری
۲۳	ذکر ناصر الدین خسرو خان	۶۷	احوال نجاریات باہیمو و کشتہ شدن آن	۲۱۵	شیخ ابن امریہ و خواجہ عبدالشہید
۲۴	ذکر سلطان نغیث الدین تغلق شاہ	۶۸	سیر و برہم شدن سرکہ خاتخان	۲۱۶	شیخ ادہن جنوری و شیخ عبدالغفور اعظمی
۲۵	سلطان محمد عادل بن تغلق شاہ	۶۹	مخاطب شدن سخنان بجان خاتمانی	۲۱۷	دمیان و جسد الدین احمد بادی
۲۶	سلطان فیروز شاہ بن ملک رجب	۷۰	فتح مالوہ بعضی ادہم خان پیر محمد خان	۲۱۸	سیان محمد الدین یازی سہندی
۲۷	سلطان تغلق شاہ بن فتح خان	۷۱	یورش پیر محمد بردلاست خاندیس	۲۱۹	شیخ ابو الفتح بڑائی و شیخ ابواسحق لاموسی
۲۸	ابوبکر شاہ بن ظفر خان	۷۲	احوال رسیدن ایلچی دارای ایران	۲۲۰	شیخ رکن الدین و میان مصطفی بڑائی و شیخ اسمعیل کالابری
۲۹	سلطان محمد شاہ بن فیروز شاہ سلطان سکندر شاہ و سلطان محمود شاہ بن محمد شاہ	۷۳	ذکر اختلال و کابل	۲۲۱	شیخ سعد الدینی اسرائیل
		۷۴	مال حال شاہ ابو المعالی	۲۲۲	شیخ عبداللہ بدایونی و شیخ جلال الدین قنوی
		۷۵	قرار عبداللہ خان از مالوہ بکجرات		
		۷۶	قرار آصف خان		

فہرست منتخب التواضع

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	
۳۹۸	شیخ کبیر مجذوب گویاری شیخ الہجرت گرہ نمبر ۱۰۱ شیخ عارف حسینی	۳۲۳	شیخ ابو الفتح تہانیری مولانا عثمان بنگالی و شیخ حسین بزرگی مولانا اسمعیل عرب	۳۹۹	میر سید علاء الدین اودھی
۳۹۹	میر سید علاء الدین اودھی	۳۲۴	دقاسی مبارک گوپاسوی و مولانا اویس گویاری محمد مہدیہ	۴۰۰	شیخ حمزہ و شیخ بیک لکنوی و شیخ محمد حسین سکندر (۲) و شیخ عبد الواحد بلگرامی
۴۰۰	شیخ حمزہ و شیخ بیک لکنوی و شیخ محمد حسین سکندر (۲) و شیخ عبد الواحد بلگرامی	۳۲۵	شیخ محمد شاہی	۴۰۱	ڈاکٹر فضلای تمجید عصر الہر شاہی لکن
۴۰۱	ڈاکٹر فضلای تمجید عصر الہر شاہی لکن	۳۲۶	شیخ حسن علی موصلی قاضی نور اللہ شہیدی عاجی ابراہیم محدث و شیخ جلال و اصل	۴۰۲	مہتمم سنبلی
۴۰۲	مہتمم سنبلی	۳۲۷	کالی ال و ملک محمود بیارہ و صدیق جان پٹی شیخ یعقوب کشمیری	۴۰۳	میر سید محمد زید عدل امروہی و شیخ لدائی و بلوی زبیر میاں جمال خان نقوی ہروی
۴۰۳	میر سید محمد زید عدل امروہی و شیخ لدائی و بلوی زبیر میاں جمال خان نقوی ہروی	۳۲۸	مولانا میر گلان مولانا سعید کستانی و ماقظ گوگی و قاضی نظام بخش	۴۰۴	قاضی جلال الدین ملتانی قاضی اسی و قاضی یعقوب مانگپوری شیخ عبد الباقی
۴۰۴	قاضی جلال الدین ملتانی قاضی اسی و قاضی یعقوب مانگپوری شیخ عبد الباقی	۳۲۹	مولانا امداد و مولانا محمد رفیق میر تقی شیرازی و شیخ منصور لالہ بی و ملا محمد شہرانی	۴۰۵	صدر الصدور
۴۰۵	صدر الصدور	۳۳۰	ذکر حکمای عصر اکبر شاہی	۴۰۶	شیخ احمدی فیاض امیشی وال قاضی صدر الدین مہری نمبر اللہ پوری و میان اللہ اکبر
۴۰۶	شیخ احمدی فیاض امیشی وال قاضی صدر الدین مہری نمبر اللہ پوری و میان اللہ اکبر	۳۳۱	حکایہ الہی و حکیم سید ملک درہنگی	۴۰۷	شیخ حسین اجیری
۴۰۷	شیخ حسین اجیری	۳۳۲	حکایہ امین الملک شہیدی و حکیم شیخ الملک شیرازی و حکیم صدیقی	۴۰۸	سید سید القادر
۴۰۸	سید سید القادر	۳۳۳	حکیم علی الفتح بکیم کیدانی و حکیم و حکیم احمد تیزی و حکیم طغف اللہ کیدانی و حکیم مظفر اردستانی و حکیم فتح اللہ کیدانی و شیخ بیسنا	۴۰۹	میر سید علی لوریانہ
۴۰۹	میر سید علی لوریانہ	۳۳۴	ذکر شعری عصر اکبر شاہی	۴۱۰	شیخ عین و میر عبد اللطیف قزوینی پیر ابو محمد محمدی و شیخ حسین بخش
۴۱۰	شیخ عین و میر عبد اللطیف قزوینی پیر ابو محمد محمدی و شیخ حسین بخش	۳۳۵	نزالی مشہورین و قاسم کابی عاجی حسین ہروی	۴۱۱	شیخ عبد القادر و ابو المعالی مولانا عبد الشکور لاہوری شیخ کرد و شیخ شیخ سعید اللہ شیخ نصیر الدین شیرازی
۴۱۱	شیخ عبد القادر و ابو المعالی مولانا عبد الشکور لاہوری شیخ کرد و شیخ شیخ سعید اللہ شیخ نصیر الدین شیرازی	۳۳۶	قاسم ارسلان النسی قند ہاری اشرف خان میر نشی	۴۱۲	شیخ چارن لدھیہ سنہی و شیخ عبد الغنی علامہ شیخ بلول و شیخ عبد الحق بلوچی
۴۱۲	شیخ چارن لدھیہ سنہی و شیخ عبد الغنی علامہ شیخ بلول و شیخ عبد الحق بلوچی	۳۳۷	امیر قاضی اسیری میرا می بھنوشہ و میر شریف امانی اصفہانی و قاضی احمد غفاری قزوینی و میرا شکی قمی یوسف قلی ایسی طاعنی و ابتری بھٹی	۴۱۳	مولانا امداد و سلطان پوری مولانا عثمان عاجی سلطان تہانیری
۴۱۳	مولانا امداد و سلطان پوری مولانا عثمان عاجی سلطان تہانیری	۳۳۸	میر قاضی اسیری میرا می بھنوشہ و میر شریف امانی اصفہانی و قاضی احمد غفاری قزوینی و میرا شکی قمی یوسف قلی ایسی طاعنی و ابتری بھٹی	۴۱۴	سید شاہ میر سابانہ و شیخ ضیا اللہ و سید یاسین میر ابو الخیر بخاری میان کمال الدین شیرازی
۴۱۴	سید شاہ میر سابانہ و شیخ ضیا اللہ و سید یاسین میر ابو الخیر بخاری میان کمال الدین شیرازی	۳۳۹	میر قاضی اسیری میرا می بھنوشہ و میر شریف امانی اصفہانی و قاضی احمد غفاری قزوینی و میرا شکی قمی یوسف قلی ایسی طاعنی و ابتری بھٹی	۴۱۵	میر قاضی اسیری میرا می بھنوشہ و میر شریف امانی اصفہانی و قاضی احمد غفاری قزوینی و میرا شکی قمی یوسف قلی ایسی طاعنی و ابتری بھٹی

بسم الله الرحمن الرحيم

ای یافته نام تو رواج / شایان بدرت چو بادیشان محتاج
حای که رسید صد غیرت تو / کفیش ماندونی فرق شاج

جهان باو شایان این دل بجاصل که منزل دیوود شده سپاس تو چسان اندیشم و با این زبان فرسوده پیوده گو که طعمه گر و سگ شتر
تایش تو چگونگی سراییم بیت چه زهره خاک سکین را که توحید خدا گوید بدین آلودگی ذات مقدس را شنا گوید با علاوه آنکه همیشه اندیشه
پیش را درین راه ناگاه پای حجت و جملک است و پوسته زبان سست بیان را درین سیلابان بی پایان فضیلت گفتگو تنگ بیت
نچه لوح اندر صوفی است آنچه لب گوید حروف و من بدل چون دامنت یا باز زبان چون خوانمت و پس همان بهتر که قدم قلم از طی این دادی
کوناه ساخته و سر تخریب گریبان تفکر انفسی و آفاقی فرو کشیده دیده عبرت بعرفت صنع بر کمال ملک نیز وال تو بکشایم و از تغیر در احوال کائنات بی
حدت ذات شمع الدرجات توره سری بعالم توحید و تفرید بر آرم تابعین یقین یمنیم بلکه بشناسم که بیت دونی بر اینست ره در حضرت تو
بمد عالم تو می و قدرت تو و زبان را بر لال درود بران سرور محمد نام عاقبت محمود صاحب حوض موعود و درود و وصلی اله علیه و سلم تر دارم که
تعلقت اشرف بادشاهی انبی و ابدی بر قامت همت و حجت و خطبه و سکه مملکت لایزالی و الجلالی بنام عالی او درست است ربانک علی
شاه حلی که شد جهان منظر او و سوگند سرشش خود جهان داور او و همسایه حق بود از ان سایه نداشت به تپا بنهد کسی بجای سزاوه و هزار
آفرین و تحسین بال گزین و اصحاب حق بین او با و خصوصا خلفاء الراشدین رضوان الله علیهم اجمعین که برای اعلای اعلام دین و اعلان
کلمه حق بین جانها باخته و سر با فدا ساخته ساحت ملک شمع را از خار کفر و غاشاک بدعت پاک گردانیدند بعد از محمد آئی و لغت حضرت رسالت
علیه و علی که در صبحه صلوة مصنونه عن لسان نبی نموده می آید که علم تاریخ در حد ذات علمی ست شریف و فنیست لطیف چه سرایه عبرت را با بخت
و مستوجب تجرب اهل دانش و پیش است و اصحاب قصص و سیر از زمان آدم تا این جز زمان که ما در انیم درین فن تو ایف محترم ساخته و مجلدات
میوسطه پراخته اند و فضیلت آنرا بدلائل بر این اثبات نموده و بدین بنای بزرگیت که قوت و مطالعه این علم نسبت بجای از سمت زمینان ارباب

نک و شبهه که کوتاه بینان باعث انحراف از جا و قدیم شریعت غار محمدی صلی الله علیه و آله وسلم و ورود در منازل مختلفه و مشارب مکرره اهل هوا و بخت
 زندان ابدی گشته و بگردن جمع را که در مبداء فطرت از بین بینا سبب واقع شده اند خواندن کلام الهی که مفتاح سعادت است و شفا و رحمت
 للعالمین است سبب تفاوت و خذلان جاوید گشته و اذلم بهند و ابه فقیولون هذا الکلم قدیم تا خارج چه رسد بیت چون شمع از ناخولیا ضایع شود پس
 نیاید بهره از فرما و او ذی و الحاشی و ما سخن با نجانم داریم که بصفت سلامت طبع وجودت در این شیوه انصاف متصف باشند گروی که بقصد
 بشرع و منکر اصل و فرع اند ایشان قابل خطاب نیستند و داخل زمره اهل اعتبار و اولی الابصار و ارباب الباطن و چگونه شکر علی توان شد علی الاطلاق
 که یک سج از سبع المثانیست که مبنای اقیان ایمان و اقیان برکت است و کلا نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فؤادک از آن خبر میدهد و جمعی غفیر
 از علماء حدیث و تفسیر مثل امام بخاری و قاضی بیضاوی الی یومنا به اشتغال بخرابین علم دلپذیر نموده اند و قول و عمل ایشان شرف و غر با سبند
 طوائف نام است علی اختلاف طبقات هم و تفاوت درجات هم بخلاف شرف و متدعه و مختصره که نشومی تعصب نامه و هوای متبع و کوتاه بینی ظاهر
 و باطن قدم در وادی جرأت نهاده تخلیط و تخفیط در اخبار صحیحه مانوره نموده اند و محامل و توجیهات تا ویلات و جبهه را ترک داده محاربات و مشاجرات صحابه
 لرام و تابعین عظام را قیاس بر حال خود کرده بر تناقض و تباعض و تنافس و کثرت در اموال و اولاد و محول دستند و داعی ساده لوحان مهولانی اعتقاد گشته
 با ضلال و تضلیل را بر دار البوار جنم شند **شعر** اذا کان الغراب دلیل قوم + سیه هدایم سبیل الحاکمیناء و اگر دیده کسی بکل توفیق کل
 بنویسین منور باشد از هر سانجی که در عالم کون و فساد می گذرد پی بوحث صانع قدیم ذوالجلال مبر از وصمت حدوث و نزه از داغ قیغه و انتقال سپرد چون
 نیک نظری کنیم عالم خود نسخه است کن که نه سردار و نه بن و اوراق این دفتر بر در هر ورق از فهرست احوال جمعی از افراد انسانی که نام حل و عقد امور بدست
 ایشان باز بسته بود سطور و مقرست **قطعه** ملول فقه ز احوال شمان گیتی بود شناسم کنه + تو دایم از سر عبرت در رومی بین و می خوانش
 فنون این فسانه خواب خوش می آورد آرزای که کسرم است و از سود و ماغ اید پریشانش + دلی سیدار هم میسازد انکس را که از نخوت
 انجواب غنلت افتاده است و بازی داده شیطانش + و چون داعی کافه نام عبد القادر ملوک شاه بدوانی محی السیاسه عن برآمد الا نام در شهر سنه ۹۹۹ تسبیح
 و نعتا بر حسب فرمان قضا جریان قدر نشان حضرت خلیفه الزمان ظل الهی اکبر شاهی از انتخاب تاریخ کشمیر که بگردن پذیران شهنشاه جهان گیر گردن سپردگی
 از فضیلت بی نظیر هند از زبان هندی بفارسی ترجمه کرده بود فراغ یافت بوجوب الفتی که از صغر سن تا کبر باین علم داشت و کم زبان بود که بخواندن و نوشتن
 آن بطوع یا مجبام مشغول بود بارها در خاطر خطور و عجز میکرد که محلی از احوال پادشاهان بلی نیز که مع جله عالم روستا نندان سواد اعظم است از زمان ابتداء
 اسلام تا زمان تحریر بطریق اختصار نویسد تا سفینه باشد مشتمل بر نندی از احوال پادشاهی بطریق اجمال تذکره بود برای احباب و تبصره بجهت ارباب الباطن
 و هر چند گمانی باشد که معمول علیه و تصنیفی مشارالیه با موجب آنکه گفته اند بلیت این کن اوراق گردون کشن ز بزم زور است که کشمیر بسی شاهان انجم شکر است
 شاید که بر دل مقبل از مطالعه آن واردی از عالم ملکوت و سر غیب پر تواند آرزو که باعث ترک و تخریب شده دل از محبت این سرای خالی برود و جامع این اوراق
 را نیز در سر کاروی کشمیر آرزو عیب نی باشد و چون هر روز غمی روی می نمود تازه و بی دست میددی اندازه و بواعث کم و موانع بسیار و از حدوث سخن و صورت
 زمین و آرنجیای دشوار بود مع هر روز بنزلی و هر شب بجایی و با اینهمه برات زرق با این زمین آسمان معلق و خاطر از جهت فراق اقربا و عیال پریشان
 مطلق بود اندر عا در خیر تعویق و تسویق می افتاد تا آنکه یکی از دو نتمندان موفق موافق و سعادت نندان کشید ستر شده که او را با فقیر محبتی تمام و مر آنسینه
 با او الفتی مالا کلام دست داده بود خاطر از تخریر تاریخ نظامی که مجلد است بزرگ و تمام آن تاریخ تخریر میشود و اپرداخته رخت حیات بجان فزوس علی
 کشید بلیت او رفت در ویم مازدنبال + اخر همه راهین بود حال درین زمان که روزگار بر خلافت عاوت خود میسر فرصت کوه نموده پاره از ساقا
 منج عمر از دست او دوزیده آید و آن باعث مجرود و آن داعیه خود گشت و تقرب آنکه هیچ سابقی نیست که برای آن خبری نگذاشته باشد بلیت
 اگر هفتان تخرین کند پاک + گذارد حصه کجشک در خاک + شمه از احوال بعضی از سلاطین صاحب استقلال مبداء تاریخ مبارکشای و نظام التواریخ و تاریخ

که حکم صابیه است ارتیار و حبیبی از دریای ذخایر انتخاب نموده بدین نیتی کرد و چیزی از خود هم اضافه ساخت نهایت اختصار را هر عید داشت و از تکلفات و عبارات و استعارات احتراز لازم شد و نام این انبوه منتخب التواریخ نهاده شد امید که این جمع و تالیف ناتمام که عرض از آن بقای نام فرخنده فرجام باد شایان اهل اسلام است و گویا پیشین یادگاری درین سراسر استعارات انجام سبب منفعت مولف شود و پیش مزید علت طبیعت توای بلبل چو بخرامی درین باغ : بهر سختی نگیزی نکته برزاق : و چون وجه محبت راست نویسی است اگر بقصد لایق و توفا بر زبان قلم و قلم زبان گزارد امید که می سبحانه و تعالی بکرم عسیم خود در گذارد و بخشید بیست و یک گفتن زبان مگردان مگردان مگردان و چون اول سلاطین اسلام که باعث فتح هندوستان شده اند بعد از محمد قاسم عمزاده و داماد حجاج بن یوسف ثقفی که در سنه ثلث و تسعین فتح بلاد سند و طمان و گجرات کرده و بفرمان ولید بن عبدالملک مروانی که بتقریبی از دمشق بوی نوشته بود و طلبیده از بلده اودی پور از بلاد سند روان شده خود را در خام پیچیده در راه حق جان بحق تسلیم نمود و بعد از وی امر اسلام در آن دیار انتظام نیافت ناصرالدین سبکتگین و ولدش سلطان محمود غزنوی بود که هر سال به نیت غزا و جهاد در پهنای ابد و شهر لاهور در عهد اولاد او پای تخت شد دیگر اسلام انقطاع از آن بلاد نیافت مناسب چنان نمود که ابتدای این تاریخ از آن سلطان عاقبت محمود نماید فهو مسعود الابد و الا انتها و السید خیر الناصر بن یوسف المعین طبرقه

اول غزنویه از سلطان ناصرالدین سبکتگین تا غزوات و فتح هندوستان و در این تاریخ از آن که پیش از آن که در این تاریخ شود و در هند اسلام آشکارا کرد و در سنه ۴۰۱ هجری و ثلثه تا سنه ۴۲۲ هجری و

سلطان ناصرالدین سبکتگین

غزنین و شمسانه مدت دو است و پانزده سالگی حکومت ایشان بود دست پانزده ترک نزاد است ملوک البنگین که غلام امیر منصور بن نوح سامانی بود در سنه ۴۰۱ هجری و ثلثه تا بعد از وفات ابوسحق بن السبکتگین با اتفاق سپاهی و رعیت در دست بر تخت سلطنت جلوس نموده علم ملک ستانی برافراشت و بغزوات جهاد کرد و با جهاد بسته بطرف هندوستان تاخت اورد و در سرحد ولایت کوه جو یا جیپال که فرمان رومی هند بود جنگ عظیم کرده با وصلح نموده بعد از نقض عهد ضیال بار دیگر بالشکرها آهسته چه از خود و چه از راه های دیگر که مدخوابسته بود با مقدار یک لکه سوار و فیلان کوه پیکر بشمار قصد محاربه او داشته در نواستی امامات محاربه قوی کرد و نسیم ظفر بر پرچم امیر ناصرالدین وزیده شکست بر لشکر ضیال سید و او گر خنجه بند رفت و تالمعانات بتصرف امیر ناصرالدین آبره خطبه و سکه بنام او رواج یافت و بکوک امیر نوح بن منصور سامانی رفته در خراسان و ماوراءالنهر مصدر فتوحات عظیم گشت و در شعبان سنه ۴۰۱ هجری و ثلثه تا داعی حق را اجابت فرموده مدت حکومت او است سال بود : : :

سلطان محمود بن ناصرالدین غزنوی ملقب به یمن الدوله

چون سبکتگین در شهر شعبان در سنه ۴۰۱ هجری و ثلثه تا در راه غزنین داعی اجل را البیک اجابت گفت سپر خرد خود اسمعیل را ولیعهد گردانید چون این خبر محمود که پسر بزرگ سبکتگین بود رسید برادر غزنامه نوشت و طلب صلح کرد با بن قصد که غزنین را اسمعیل محمود در پرورد عرض آن ولایت گنج را بگیرد و قبول نکرد و میان برادران کار مجاربه انجامید و محمود غالب شد و اسمعیل را بعد از شکست ششماه در غزنین محاصره داشت بعد از آن نیکوایان در میان ایشان صلح نمودند و اسمعیل آمد محمود را دید و حکومت یمن الدوله محمود و تر گرفت و میان محمود و منصور بن نوح سامانی و برادرش عبدالملک بن نوح منازعت روی داده آخر محمود غالب آمد و امرای عبدالملک فایق بکتوزون نیز محاربه نموده از غزنین محمود منزم شدند و سلطنت تمام خراسان و غزنین و حدود هندوستان بر محمود مسلم گشت چون مادرش خنجر شمس زابل بود او را بدین سبب محمود زابلی میگویند چنانچه فردوسی گوید قطعه خنجره در که محمود زابلی در ریاست : چگونه دریا که آژکاناره پیدانگشت : شدم بدریا غوطه زدم ندیدم در : گناه خنجره نیست این گناه دریانگشت : و او را با خلیفه بغداد القادر بالله عباسی اول حال مراسلات عنفیه و اقباضه آخر خلیفه خلعتی فاخره با سائر نقاشان و دختر روانه داشته لقب امین الملت یمن الدوله برای او فرستاد و از غزنین بلخ او بر ترفه در سنه ۴۰۱ هجری و ثلثه تا در ضبط آورده و بفرزین

بازگشته آمد از آنجا سهند و شان بکرات و مرآت غزاة کرد و حصار می چند گرفت و محبوس می دران سفر گفت این قصیده را مطلع چون شاه فرمود آن سفر
 سو منات کرده که از خویش رام ^{۳۹۰} معجزات کرد و در شوال سنه احدی و تسعین و ثلثات از غزنین باز سهند و شان با ده هزار سوار آمد و بر شاور افتخ کرد و
 در آن حد و در باجی پال که با سوار و پیاده بسیار و سیصد زنجیر بل در برابر آمده بود و مو که کارزار بسیار است و سلطان محمود و مظفر گشت و جیبال با پیاده
 هزار خود ایشان و برادران و فرزندان آن کشید و پنج هزار کفار در آن تور که باعث تیغ آبدار گشته بود و غنائیم بسیار بست نمازبان افتاد از آنجمله در گردن جیبال
 حمایل مروریدی بود که بیک لک و هشتاد هزار دنیا قیمت آن رسید و حمایل دیگران نیز باین قیاس و این فتح در روز شنبه هشتم ماه محرم سنه ۳۹۴
 و تسعین و ثلثات روی نمود و از آنجا قلعه تیر سهند که جایی بود و جیبال بود و آن ولایت را مستحکم کرد و در محرم سنه ثلث و تسعین و ثلثات از غزنین بیست
 رفته غرمت سهند نمود و قصد بهانه که در نواحی مغانست کرد و بجای رلسه راجه انجا خود را تیرس سیاست سلطانی بنحیض ملک ساخت و بهر شش نزد
 سلطان آورد و بدین سوار از شمار افزون تیغ بدین بر راه عدم آباد شتافتند و دبست و هشتاد و فیل نینیت گرفت و داد و این نصر ملی حاکم مغان از دست
 سلطان عاجز شده هر ساله نسبت با نسبت هزار درم قبول نمود و در وقت توجبه مغان از نند پال بن جیبال در سر راه سلطان بنجافت بر خاست و بعد از
 جنگ نزار نموده بگو هستان کشمیر رفت و سلطان بر راه سهند مغان رسید و این واقعه در سنه ۳۹۴ و تسعین و ثلثات در دور سنه ۳۹۴ و تسعین و ثلثات
 سیان او و ملک خان بادشاها و النهر و بلخ جنگ واقع شد و سلطان محمود و مظفر یافت و ایلیک خان در سنه ثلث و در آنجا در گذشت و در سنه ثلث
 و تسعین و ثلثات در ترکستان رفته و از مهم ترکان نزاع یافته که پال بن راجه سندر که بعد از اسلام از قید ابوالی سجوی خلاص یافته با اهل ترک و اهل
 پیوسته بود و تعاقب نموده بدست آورده و مجوس ساخت و با هم مجوس در گذشت و در سنه تسعین و ثلثات و دیگر بار سهند و شان آمد و با اندپاک
 مذکور جنگ کرده او را شکست داد و با غنیمت بسیار قلعه سهند را که الحالی در بهانه بهم مشهور است و القدر علم رفته امان داده و مفتوح ساخته جز این و فاین
 را که از زمان بهیم در انجام نون و ششون بود متصرف شد و در اوایل سنه اربعه و تسعین و ثلثات چند تخت از طلا و نقره بر درگاه خود نصب فرمود و آن اموال سجد
 قیاس را در پاسه تحت خویش ریختن امر کرد و خلائق آنرا بنگرند و در سنه احدی و اربعه و تسعین و ثلثات از غزنین باز قصد مغان کرده بقیه ولایتی را که مانده بود و
 در آورد و اکثر را از قرامطه و ملاحده انجا بقتل رسانید و بقیه اسیران را در قلاع فرستاد تا بهما نجا دهند و داد و این نصر ملی حاکم مغان را بجزین برده و تعاقب
 مجوس داشت تا بهما نجا جان داد و در سنه ۳۹۴ و تسعین و ثلثات توجبه مغان شد و جیبال و جیبال سابق نجا فیل با اموال و نقایس پیشکش قبول
 کرده سلطان از سر داد و انشد و پیشکش او معبرض قبول نیفتاد و تنها میسر اخالی دید و غارت کرد و تاجها را ویران ساخت و قتی که موسوم
 بچکر سوم بود و سهند و ان از براسه او خراب بودند بجزین برداشته بر درگاه نهاد و بچه خلائق ساخت و در سنه ثلث و تسعین و ثلثات
 غر حبتان را فتح نمود و در هرین سال بیوسه از غزیر مصر آمد و سلطان چون شنید که او باطنی زده است او را تشهیر کرده اخراج فرمود
 و در سنه اربعه و تسعین و ثلثات لشکر بر پیزند که در کوه بالنا است است کشید و جیبال ثانی مجبور با محافظت آن قلعه گماشته خود بر ره کشید و آمد و سلطان
 آن قلعه را با مان گرفته و سایر کوه توال را بجهت حراست آن گذاشته تعاقب جیبال نمود و غنائیم بسیار از آن کوهستان بدست آورده و کفار بسیار تیغ
 جدا و گذرانیده بقیه را بشرف اسلام رسانید و محبوس را با سیری گرفته بجزین رفت و در سنه تسعین و اربعه و تسعین و ثلثات از غزنین بیست
 که قلعه بود بسیار رفع محاصره کرد و از شدت برون و باران و کمک کشمیر باین ترک آن قلعه نمود و بجزین با گشت و درین سال به شیره خود را با ابوالعباس
 مامون بن مامون خوارزم شاه عقد بسته بخوارزم فرستاد و در سنه تسعین و اربعه و تسعین و ثلثات از غزنین تیغ
 و از آنجا بخوارزم روی نهاد و جنگی عظیم میان لشکریان او و خمار تاش سپه سالار خوارزم افتاد و سپاه سلطان مظفر یافت سلطان محمود التول تاش حکومت
 آن ولایت نصب کرد و خطاب خوارزم شاهی با وارزانی داشته و قائلان خوارزم شاه را به قصاص رسانید و در قتل مامان
 مسام داده با گشت و در سنه تسعین و اربعه و تسعین و ثلثات از غزنین تیغ روانه شد و از هفت آب هولناک گذشته چون بسره حد قنوج

شد از بهت آب بولناک گذشته چون سبر حد قنوج رسید کوره نام حاکم انجا اطاعت نمود و امان خواسته پیشش داد و از انجا بقلعه برته رسید و
حاکم انجا بدت نام قلعه را بنویشان سپرده خود را بگوشه کشید و اهل قلعه ثاب مقاومت نیاورده یک کت پنجاه هزار روپیه و سی زنجیر فلز شکش
گذرانده امان یافت و از انجا بقلعه مهاون برکنار آب چون فتنه کچند نام حاکم انجا فیل سوار خواست که از آب گذشته فرار نماید درین اثنا لشکران
سلطان رسیدند و او خود را بزخم خنجر هلاک ساخته و رفت بدوزخ هم ازان راه آب بلیت زیستن چون بکام خصم بود بمردهن از زیستن
بسی بهتر و قلعه قنوج مفتوح گشته هشتاد و پنج فیل و غنیمت بی نهایت بدست غازیان افتاد و از انجا که شهر شهر که معد کفار و مولد کشتن بی بسید تو
که هندوان اورانجائی می پرستند و تجارناهی بسیار و پیچید در انت و کان کفرست ادر آن شهر را بی جنگ و جدال گرفت و پانحال ساخت و
اموال و غنایم و افر بدست اهل اسلام آمد از انجمله یک بت زرین را بفرموده سلطان شکستند که وزن او نود و هشت هزار و سیصد شقال از پنجه بود
و یکپاره یا قوت کجلی یافتند که وزن آن چهارصد و پنجاه شقال بود و فیل عظیم کوه پیکر مشهور از اجه گویند چند نام از اجهای هندوستان که سلطان
آن را باز میخواست که بخرد و بیست و نه نیشی در وقت مراجعت بسراپه سلطان بی فیلان سز زده در آمد و سلطان از گرفتن آن خج شکان
اظهار نمود و از احد داد نام نهاد و چون بغزنین رسید شمار آن غنایم بست و آنه بار هزار هزار درم و پنجاه و سه هزار بوده و سیصد و پنجاه فیل
بود و در ششده عشره و اربعانم باز به هندوستان شد و بانام راجه کالنج که بسی و شش هزار سوار و چهل و پنجاه پیاده و سیصد و چهل زنجیر
فیل داشت و راجه قنوج را بقرب طاعت سلطان نقل رسانیده بود و بمرد و جیبال نیز که چند مرتبه از پیش سلطان گریخته رسید بود در کنار آب عن
مقابله و مقاتله نمود و خلا مان سلطانی بتاخت رفته بودند شهر یاری اخالی یافتند و خانه تکره ند و خوبی عظیم در خاطر ندارند راه یافته تمام است و آلات
را بجای گذاشته با مخصوصان راه فرار پیش گرفتند و پانصد و هشتاد و پنج فیل در وقت تعاقب از میان کنجلی بدست لشکران سلطان افتاد و نغز
بازگشت فرمود و یار بسیار از کفار در حوزه تصرف اهل اسلام در آمد و اهل این دیار بطوع یا بکره اظهار اسلام زدند و در شانزدهانی عشره و اربعه تصدیر
نموده تا یکم قاصد و هر کوی را محاسره کرده و بجهت استحکام فتنه شد و از انجا بر آمده بجانب لا مور روان گشت و در اول بهار بغزنین مراجعت فرود
در شانزدهانی عشره و اربعه با قصد ولایت نند که چون بقلعه گوالیار رسید از انجمله فتح کرده و شکش از حاکم آن گرفته بود مقرر داشت
وسی و پنج زنجیر فیل از جمله ان شکش بود و از انجا بقلعه کالنج رفت و نند حاکم آن قلعه سیصد فیل شکش کرده زنها حبت و شعری بزبان هند
در مع سلطان گفته فرستاد و سلطان ان شعر را بر فضی می هند و دیگر شعر را به یار خویش خواند همه تحسین نمودند و سلطان بیابات بسیار بان کرده
مشهور حکومت یا زده قلعه در وجه صله شعرا و نوشته دادند از اموال جو اهر و اسباب و انشیاری بخدمت سلطان فرستاد و سلطان مظف
و منصور لعین مراجعت فرمود و در شانزدهانی عشره و اربعه با سلطان عرض شکر نمود و در رای لشکری که در اطراف بود پنجاه و چهار هزار سوار
و هزار و سیصد فیل بقلعه در آمد و در شانزدهانی عشره و اربعه با سلج رفت و از جیون گشت و سرداران باورار النهر باستقبال او شتافتند و
برونقیر خان پادشاه تمام برستان باستقبال آمده سلطان اید و جنبهها را استه یکدیگر را سوختان دادند و علی تکین که مردم ما و النهر از دست
او قتل نموده بود نذر کرده گریخت و سلطان تعاقب او نمود و او را بدست آورده در قلعه از قلع هندوستان فرستاد و بازگشته در
بغزنین گذرانید و باز لشکر بجانب سونات کشید که شهرست بزرگ بر ساحل دریای محیط و معبد بر همه و بی بزرگ معبودان است و بتان زرین
در ان بسیار و این بت را که به بعضی مورخین منات نامیده میگویند که بانست که در زمان حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم از عرب
بساحل سند آورده اند اما این سخن اصلی ندارد چه اعتقاد بر اینه هند است که این بت از زمان کشتن که چهار هزار و کسری میشود و انجاست و نیز
نام آن بزبان هندی اصل سو به بانست یعنی صاحب را این منات و این فطر را همانی مناست اسمی تواند بود نه چیزی دیگر درین کوشش
شهرین که همزواله استهار دارد از ولایت گجرات بقنوج ساخت و آنرا بسیار از انجا برداشته بسونات رسید و اهل قلعه در بره سلطان

بفارت و تاراج تنبیه یافتند و قلعه مفتوح شد و آن بت زاپاره پاره ساخته بغزین فرستاد تا بر مسجد جامع گذاشته پایال نمایند و در وقت حرکت
 بلا خطه آنکه ما بر دیوار بزرگ از راههای هند که بر سر راه بود و جنگ با و مناسب وقت نبودند در افتاد و راه سهند توجه ملتان شده و از مرگم آن
 کم علفی محنت عظیم پیش لشکریان آمده و مشقت و محنت بسیار در شش سبج عشر و در بجماعت بغزین رسید و در پایال خلیفه القادر با نامه نیابت
 نوشته لوای حکومت خراسان و هندوستان و نیمروز و خوارزم برای سلطان فرستاد و القاب برادران و فرزندان سلطان نهاد و سلطان القادر
 در اسلام و پسر بزرگ او سعید و شهاب الدوله و جمال الملک و امیر محمد برادر خرد او را جلال الدوله و امیر یوسف را عضد الدوله خطاب نوشت علی بن
 القیاس درین سال سلطان برای تنبیه دادن جان نواحی ملتان که نواحی ادبها بطور آورده بودند ملتان لشکر آورد و چهار هزار و بقولی هشت هزار
 بستی جان که از عیال و اطفال و اموال می رود بتقریب غلبه کشتههای سلطانی که در آن بوجه صحتی تعسبه موده بودند در آب ملتان غرق شد و جناب
 در خرقاب هلاک فرودفتند و بقیه علف تیغ گشتند و عیال ایشان امیر شد و سلطان مظفر منصور بغزین مناجت نمود و در شش ماه شش و اربعه
 بجانب ماورالنهر با و رفته استیصال ترا که اندیاز نموده از انجاری شتافته خزان و دغابین آن ولایت را که از سالها بسیار مانده بود بدست
 او رو و زمینان و قرامطه انجاری استاصل گردانیده سی و هفت هزار با امیر سعید پسر بزرگ خویش داده بغزین فرجعت کرد و بانندک زمانی بعثت
 مبتلا گشته روز بروز اثر ضعف در وی تنزاید بود و با وجود ایحال خود را بتکلف قوی و تند دست ظاهر میساخت و بهمان هیبت بلخ رفت و در
 بهار بغزین آمد و بهمان مرض روز پنجشنبه بست و سوم از ربیع الاول دویست و هشتاد و یک و عشرين و اربعه در گذشت و بغزین بر فون گشت و مدت
 عمرش شصت سال و سلطنت او سی و یکسال بودی گویند که در وقت نزع فرمود که خزان و اموال و سایر نقایس او را بنظر او در می آوردند و در آن
 چشم حسرت میگردست و از فرقت آن آه میکرد و داخلی از آن بکسی نداد و او در او زده بار سفر میزد که و جهاد نمود و انما الله حساب علی الله و قصه او با و دو
 شاعر مشهور و عارف جامی فرماید قطعه خوشست قدر شناسی که چون خمیده سپهر به سهام خاوشه را کرد عاقبت قوسی به گذشت شوکت
 محمود و در مانده نماید جز این فسانه که شناخت قدر فردوسی به و در تذکره محمد عوفی این قطعه بسطاط محمود منسوب گشته که قطعه

نیم تخم جهانگیر و گرز قلعه کشای	جهان سخن شن چون سخن خورای	کمی نغز و بدست بهی شمشاد	کمی ز حرص می فرستی ز جای بجای
بسی تفان کردم که من کسی هستم	کنون برابر منیم می امیر و گدا	بزار قلعه شادم بیک شارت است	بسی مصاف شگستم بیک قشرون پای
چو مرگ تا متن او و روح سودند	سلطان محمد بن سلطان محمود و عن نومی		

که جلال الدوله لقب داشت در سنه مذکور بحکم وصیت پدر با استصواب این سلطان خویش سلطان محمود در غزین بر تخت سلطنت جلوس نمود و بعد
 از یک و نیم ماه از جلوس او امیر ایاز با غلامان اتفاق کرده و بر اسپان طویله خاصه سوار شده بقصد ملازمت امیر شهاب الدوله سعید که در سپاه
 بود راه بست پیش گرفتند و امیر محمد سوزی رای هند و را بالشکر بسیار بتعاقب ایشان فرستاد و امیر ایاز در جنگ غالب آمد و سوزی ای هند و را
 جمعی کثیر از هند و ان تفضل رسانید و سرهای ایشان بریده امیر ایاز نزد امیر محمد فرستاد و در پیشاپوش امیر سعید ملحق شد و بعد از چهار ماه امیر محمد برارده
 بجانب لک نشید و بجمیت تمام از بغزین بقصد جنگ برادر برآمد چون به لکسا به با و رسید تمامی امر از او برگشته و او در قلعه زیج که از بحر سبب لک نشید
 نشاندند و بانجام خزان و لشکریان نوی امیر سعید گرانیده و بهرات رفته او را دیدند و مدت حکومت امیر محمد یک سال و پنج ماه بود و بقول خاصه بضا و سه
 چهارده سال مدت جلوس و نه سال و اندک و صاحب لب التواریخ می نویسد که محمد بن محمود در عهد پدر در اوایل حال چهار سال و هفت ماه پادشاهی کرد
 و بعد از آن بحکم برادرش سعید در سال محوس بود و بعد از قتل سعید یکسال دیگر نیز حکومت راند و در گذشت قطعه

دری که بر قصرش هزاران بان بود که کون بقیه کورش کلان باستان به سرال سلطان می رفت و خبر کرد و به برد اما بجاک اندرین الی سلطان بینی
شهاب الدوله سلطان سعید بن سلطان محمود

باتفاق امرا و زوار محمودی بر تخت سلطنت جلوس فرمود و از برای بیخ آمدن مستان گذرانیده و احمد بن حسن بمیندی که سلطان محمود در
 کالج محمودی داشت بطلب وزارت داد و از بیخ بفرین آمد و از آنجا قصد سپاهان و ری غایت نمود و بهرات رسیده باز ترکمانان جنگ بست
 و فتحه ناکرده بلکه شکست یافته بازگشت و بسبب ضعف حال او ترکمانان روز بروز قوت می گرفتند تا کار با بنجار رسید که رسید و در سنه
 ثلث و عشرين و اربعه احمد بن حسن بمیندی در گذشت و در سنه اربع و عشرين و اربعه سلطان محمود قصد تخیر هندوستان داشته
 بر سه قلعه سرستی که در راه کشمیر واقعست رفته محاصره کرد و یکشاد و باغنایم بسیار بفرین رفت و در سنه عشرين و اربعه قصد امل و سایر
 کرد و تا کار بنجار و طبرستان سلطان فرستاده خطبه و سکه خود درست نمود تغذی ملک حسین بن علی بن میکان ابا لشکر انبوه از نیشابور بر
 ترکمانان فرستاده و جنگ عظیم بوسیله حسین سپهر شد و یک تغذی فرستاده نزد امیر مسعود داد و امیر احمد نیال تکلیف خازن سلطان مسعود که
 سلطان مسعود او را مصادره کرده بفرستاده بود هندوستان رفته عصیان آورد و امیر مسعود سالار بمیندی و ان نامبر نامی ابر بر او نامزد کرده
 و احمد در جنگ گرنجیه منصوره سنده رفت و در اب غرق شد و سر او را بفرین فرستاده و در سنه سبع و عشرين و اربعه کوشک فو نام
 رسیده تختی مرصع بچو اهرار اسعد و تاجی مرصع بالای آن تخت او بفریند و سلطان بران تخت نشسته و تاج بر سر نهاده بارعام داد و در
 سال امیر بود و در مسعود را طبل علم داده و بیخ فرستاده خود بر سر هندوستان لشکر کشید و رفته قلعه مانسی را کشاده و از آنجا قلعه سنیت آمد و
 و در بنال حاکم آن قلعه همیشه فرار نموده پنهان شد و قلعه مفتوح گشته تخمین بسیار گرفتند لشکران بنال اکثری قتل رسیدند و خود تنها بدر رفت
 و از آنجا بدره رام توجه نمود و رام پیشکش بسیار فرستاد و عذر نا آمدن خویش نوشت و امیر مسعود عذر او را پذیرفته ابوالمحامدین مسعود را طبل علم داد
 و بلا مور فرستاد و بفرین مرجعت نمود و در سنه ثمان و عشرين و اربعه بجهت تسکین فتنه ترکمانان از غرین بیخ رفت و ترکمانان بیخ را گذاشته با طرا
 رفتند و سلطان از آب حیون گذشته تمام نادانها را متصرف شد و او ترکمانان که تغذی ملک امیر حسن اقبل ازین شکست داده بود بجهت
 تمام قصد بیخ نمود و امیر مسعود از ما و النهر بیخ آمد و او ترکمانان بر و رفت و درین اثنا تغذی دست تغذی بخواجه گورکان دراز کرد و امیر مسعود چون
 آثار مرقد از نو بدید و او را بر در فرمود و امیر مسعود از بیخ ترکمانان که سالاران طائفه بود عهد و قول گرفته تا من بعد از ارتکاب اعمال ناشایسته بازماند
 حد فرخوایشان فرموده بهرات رفت و در راه جمعی از ترکمانان بر لشکر امیر مسعود زده چندی را بقتل رسانیدند و اسباب بغارت بردند و لشکر
 سلطان که نزد ایشان شده بجهت انجاء راعلف تیغ ساختند و اهل و عیال ایشان با سر باز و امیر مسعود او را درند و امیر مسعود آن سر بار بر خزان
 آورده نزد بیخ فرستاد و بیخ عذر با خواست این بیخ بخواست که ضیاء فارسی در مدح او تصدیه با نظم آورده و از آنجمله این ابیات قصیده

کار افتاده بیوم اما گریستن	عیب است در غم تو نا گریستن	شب تاب روزگار من و روز تا شب	مال بدست در غم تو یا گریستن
گفتی رختی من نگرستی بر حتی	فرقت از فشاندن خون نا گریستن	مارا بدولت غم عشق تو بهر زمان	صد گونه محنت است تنها گریستن
نی بیدر هر تو الا گداختن	نی چاره ز درد تو الا گریستن	از روز کار و عهده ما در وفای تو	امر و ز غصه خوردن فردا گریستن
از عهدت فتنه و گزند لایق نیست	ماز من بجهت خسرو دنیا گریستن	بیخو ملک آنکه پدید آورد تیغ	از پروان بوقت میجا گریستن
خسرو نظام دین که بوقت نبرد او	آید ز خاک رستم و دارا گریستن	بر گوهر از خجالت لفظش فریضه شد	در قعر بحر و در دل خار گریستن
افتاد از زلزله سهم سیاستش	بر ساکنان عالم بالا گریستن	از شکب بارگاه وی از اوج آفتاب	شد بر سپهر پیشه جوارا گریستن
بی شغل بحر پیش کف در نشان تو	بچون سحاب از همه اعضا گریستن	بر مرده عدوی تو هرگز کجا بود	از بسبب تو زهره و یار گریستن
تیغ ترا ز غایت پاکیزه گوهر است	خون در صدف نبرد بر اند گریستن	خشم ترا بهر دو جهان چیست فائده	انجا عذاب و نوح و ایجا گریستن
اینک کسی در بر بود ای کین نیست	لباوه گوشه و میا گریستن	دار و نهان و پیدا بخواه تویی	لیکن نهان چراخت پیدا گریستن

بر خاطر عزیز تو با هم گذر کند
 نماید از نهایت بیخ اهل عشق را
 ای شکر عشق لبست از در هر خندیدن
 پیشه سبیل جد تو عیبر افشاندن
 چون بخندی سوی تو خلق از آن میند
 توبه دارم و زاری فراوانم و در
 از غم تست همه بی زبر و تیری من
 خسته و شوق فلک شاه که اندر پیش
 نطفه را که ز قبول در او مرده است
 پس عجب نیست که از غایت لطفش
 شاید از لطف تو مجال شکر بخشودن
 اندکی نسیج چو شمشیر تو سر مست شود
 تا که آید یقین از اثر خاصیت

کاخ چکار مریح مرا با گر بستند
 برداشتن جو اتم و خدر اگر بستن
 روح رطخت ز ما لعل تو خندیدن
 حادثه شبیه تنگ تو شکر خندیدن
 که ندیدست کس از شمس و قمر خندیدن
 همه دارم ز فراق تو مگر خندیدن
 پس چرا بر من بی زیر و زبر خندیدن
 بر که دارم همه از عشرت تو خندیدن
 کند لغازیم از صلب پدر خندیدن
 ابره گریان شده یادیده ترست دیدن
 زید از لفظ تو بر قدر که خنده دیدن
 آید شش از فلک عبود گر خندیدن
 زعفران در انواع بشر خندیدن

چون شعر در فراق حباب گفته شد
 خندیدن تو با دین از عمده حیات
 دل باید سر زلف تو بهر خندیدن
 تا نه بینی رخ زرج سخن آری
 مردم از شکل و بافت بچ بودی که
 با جهای تو خندم که بوقت ماتم
 شاید از تاج و زینت کلاه آموختند
 قانع شکر نظام الین کجا خندیدن
 بدی را که پاره لازم خدمت است
 ای طبعان آه چون ساغر
 ز ما آورد خاندان با پان بود
 دشمن باه تو شک نیست که خندیدن
 زعفران با دل خصم تو کاندردن

آه ز سوز مقطع و سید اگر بستن
 گو باش کار خصم چه اگر بستن
 خان فشانه لبس لعل تو خندیدن
 هست گل را همه از شادی خندیدن
 گر ندای ز دیوان تو خندیدن
 نه پسندد خرد از آن نه خندیدن
 زلف و رخسار تو بر شلمم خندیدن
 کار پیوسته است طست و گر خندیدن
 آید از شاهی کردار سپه خندیدن
 ایستای درین اش او در خندیدن
 زلف معر که بر جود و سپه خندیدن
 گریه و ریختن خون جگر خندیدن
 هرگز از بیم تو نا کرده اثر خندیدن

و امیر مسعود از بهرات نیشاپور رفت و از آنجا بطوس آمد و جمعی از ترک که جنگ کرده بقتل رسیدند و اهل باغ آن شهر را بر کمانان انداختند و سلطان دست بر آن قلعه یافته و همه را بقتل آورده زمستان نیشاپور که را نیده است نشین و از بهانه بعضی طغران کمان که در باور و کشته بود رفت و او فرار نمود و امیر مسعود برگشت و از راه نهر حسن آمد و بویرانی حصار همنه حکم نمود و از راه مایا همنه بعضی انگشت و بنیای را دست و پا برید و از آنجا بطرف زیرقان رفت و در آنجا ترکمانان لشکر با آراسته جنگی عظیم با سلطان کردند و درین جنگ کندی از سپهسالاران غنیمت بدست بر دشمن در آمدند و سلطان باقی نهاد میدان مانده چندی از سرداران ترک شمشیر و نیزه و گرز انداخت و عاقبت از آن معرکه سلامت برآمد و این واقعه در هشتم رمضان سنه اصدی و ثلثین و اربعه رخ روی نمود و امیر مسعود و از آنجا برآمد و چندی از لشکرمان از اطراف گرواه و با و ملحق شدند و از راه غور نهرین رفت و سردارانی را که حرب ناکرده پشت داده بودند مصارفات نموده چندی امثل علی و دایه حاجب بزرگ و یک تعدادی بسند فرستاد و در قلعهها نیند کرد و همه در آن بند نمودند و امیر مسعود خواست که در بند رفته قوتی بهم رساند و لشکر بسیار از آنجا آورده بر سر ترکمانان زده سزای ایشان بدینا بران امیر مسعود و در المارت بلخ داده و خواجه محمد بن عبد الصمد را وزیر او ساخته با نصاب و داغ کرد و امیر مسعود در آباد و کس بجانب ملتان نامزد گردانید و امیر این یار را بکوه پایه غزنین فرستاد و اتفاقان آنجا را که جاسی شده بودند باز دار و دوشی تمام خواهر محمد بود و در غزنین و قلعه آنجا بود بر شتران بار کرده جانب بند زوان شروع کرده کس فرستاد تا برادر او امیر محمد محمول را که در قلعه نیشاپور بود نزد او بیاورد سلطان مسعود چون بر باط یاریکله رسید غلامان او جمله شتران خزانه را بغارت بردند و درین اثنا امیر محمد با تجار رسید و غلامان دانستند که این تعدی پیش نمیرود مگر آنکه حاکم دیگر باشد بضرورت نزد امیر محمد رفته او را با دوشایی برداشتند و هجوم نمود بر سر سلطان مسعود آمدند و سلطان در آن بر باط حصار وی شد و در روز دیگر تمام لشکر زور آورده امیر مسعود را از اندرون رباط یاریکله حاورده در بند کردند و قلعه کی نگاه داشتند تا بارخ حادوی الاهل سلطنته اتنی و ثلثین و اربعه از زبان امیر محمد بدو غ پیغام بگو تو ال کبری رسانیدند که امیر مسعود را کشند

از زمان دستگیر شدن آن بوجوب بیگام سر او را جدا کرده نزد امیر محمد فرستاد قطعه زخاومات به نام همین پسند آمد که زشت خوب بد و نیک گذردیم
 این زمان صبح سه نهار صبح نماز شام و رخت زیر سر دم این نقل بوجوب نسخه نظامی است اما قاضی بیضاوی نوشته که در سنه ۲۳۲ هجری و ثلثین و اربعه
 هجری است ملاحظه نمودم شده و بجز رفت امیر محمد که در ایام انتقال او استقلال یافته بود او را بقلعه فرستاد و پیش احمد بن محمد بر بی او بقلعه
 نه او را بنام او و حکومت سلطان محمود و یازده سال بود محضی نماید که وفات محمود بن محمود را قاضی بیضاوی علیه الرحمه در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه
 آورده و نوشته که محمد بن محمود چهارده سال بعد از برود ولایت غزنه پادشاهی کرد و یکسال بعد از وفات بدو نه سال هر زمان برادر و چهار سال
 بعد از او و ابوالفضل ظاهر است که زبیه و قلی نام است و از جمله شعرائی که در زمان سلطان محمود و ثلث و نمایافته اند نو چهر است که قصیده بر او
 وزیر او گفته که سب ای ناز و بعدش شاه محمود چون پیغمبر بنو شروان عادل سلطان محمود بن محمود بن محمود
 به از قتل پدر با میان با اتفاق و زرا و امیر بر سلطنت نشست و بجز انتقام پدر خواست که بجانب بار نیکه منضت نماید ابو
 بن محمد بن حبیب الصدور ازین غنیمت مانع آمده بقرین آورد و از آنجا که جمعیت تمام بقصد تم خود امیر محمود بر آمد چون بدینور رسید با امیر محمد
 جنگ علیه کرده از روز نسیب رسانیده سر که امیر بنانزل بارگشتند در روز دیگر سلطان محمود و امیر رسید منصور که از او ای مکتب امیر محمد بود از خود
 رفت و ثلثین و اربعه هجری را با پیشش و شکر زدیم به برایتی رسانید و امیر محمود در آنجا شهری بنا نهاد و بفتح آن دیو سوگم گردانیده و این
 مشهور شد سن ۲۳۲ هجری و ثلثین و اربعه هجری و بقولی اربع و ثلثین و اربعه هجری و در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه هجری از خواجه احمد بن محمد
 امیر عبدالصمد سجیده او را در غزنین مجوس ساخت و او در این بیست و نه سال پادشاه بود در این سال ابو الفتح محمد بن احمد صاحب نامی بن محمد بجانب هند
 فرستاد و نامی در آن حرب کشته شد و در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه هجری سلطان بزرگ لقبه سیستان لشکر بر سر ترکمانان کشید
 و کس بسیار از لشکر او کشته بلیج آمد و طلبه و سکه بنام امیر محمود درست ساخت و بعد از چنگاه ترکمان بر سر او زور آورد و لشکر کشید
 و او تاب نیاورد و بلیج را گذاشت و بقرین آمد و در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه هجری امیر محمود ابو علی که توال غزنین این چند گاه مجوس گردید
 و از او را دیوان مملکت و کتوال غزنین ساخت و بسوزی مینور دیوان حسن فرزند تادرا نجا بر دو اربعین السیاست رسانید و در سنه ۲۳۳ هجری
 و ثلثین و اربعه هجری خواجه طاهر که بعد از خواجه احمد وزارت یافته بود در گذشت و خواجه امام ابو الفتح عبدالرزاق بجای او نشست و همدین
 سال طغزل حاجب اسوی است فرستاد و او را یکی ابو منصور برادر ابو الفضل را اسیر ساخته بقرین آورد تا سیستان رفت و با ترکمانان
 قتال در رباط اسیر کرده اکثر ایشان را بقتل رسانید و بعد از این ششم بکر مسیر رفته ترکمانان نولایت را که سرخ کلاه گفتندی کشت بسیار
 را اسیر ساخته بقرین آورد و امیر محمود در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه هجری طغزل را بکنیا با و فرستاد و او انجا عصیان آورد و علی بن سیح
 با بجانب ما زد و طغزل با معرود و پیچ کرد و علی لشکر او را غارت کرد و جندی را گرفته بقرین آورد و در سنه ۲۳۳ هجری و ثلثین و اربعه هجری
 امیر قضا در بغی وز بدو پیش حاجب بزرگ با تلکین در جنگ شکست یافت و بعد از چند گاه اطاعت قبول نمود و در سنه ۲۳۳ هجری و اربعین و
 اربعه هجری امیر محمود و پسران ابو القاسم محمود و منصور را در بکر و خلعت و طیل و علم داد یکی را بجانب لاهور و دیگر را بجانب شورو ابو علی را
 در کونوال غزنین ابهند و ستان فرستاد تا سرکشان آنجا را کشتن و بچون جبراکت شایسته بجای آورد و بقرین آمد و در امیرک بن حسن سزده
 حسن فرود تا بهما نجا گذشت و متعاقب آنحال میرک بن حسن و کس که ابو علی حسن را بکلم امیر محمود و کشته و پنهان داشته بود با و شاه را تخریص سفر
 کابل نمود تا آن نقل سلو ستر ماند چون امیر محمود و بقلعه سیالکوٹ رسید بعلت قویج مشکاکشته و ناچار بقرین مراجعت نموده میرک را
 استقلال ابو علی حسن کونوالی امر کرد و او بملت یکپنجه طلبید بقرین اشنا امیر محمود در دست و چهارم در سنه ۲۳۳ هجری و اربعین و اربعه هجری
 انعام رخت بر لب و مدت حکومت او قریب بنه سال بود و در لب التواریج می آرد که سلطان محمود و خضر خیزمیب سلجوقی را خواست و

از پسری آورد و مسعود نام نهاد و مدت بیست و سال پادشاهی کرد و در حین سلطنتش احدى در اربعین و در بمانه بدین چهره بگیت عزیت کرد که
بخراتان رود در راه سلطان مسعود بن مودود بن مسعود بن مسعود

در سه سالگی بسعی علی بن بیج تخت نشست و هم او انظام نیافت و عم او را بپادشاهی برداشتند مدت حکومت او پنج ماه بود
سلطان اعلی شیب بن مسعود بن محمود

با اتفاق اهل جلوس نمود و چون عبدالرزاق بن احمد بپندری که او را امیر مودود بجانب سیستان نامیدند فرموده بود بقلعه که میان بست اسفند
بن و اسفند واقعست رسید و معلوم کرد که عبدالرشید بن محمود بفرموده او به مودود درین قلعه مخپوستت حد الرشدید را بر آورده
بپادشاهی برداشت و مدت حکومت صی در سیل سه ماه است و این واقعه در سنه ثلث و اربعین اربعه مائه بود سلطان عبدالرشید

بن مسعود بن محمود بسلطنت نشست و با اتفاق عبدالرزاق بن محمود بن علی بن مسعود جنگ ناکرده گریخت و طغرل بباب از بر کشید
سلطان محمود بود سیستان اسخر ساخته از انجا قصد خنیز کرد و بهر پادشاهی نشست و طغرل سنه یافته در سنه خمس و اربعین و اربعه مائه
امیر عبدالرشید را با جمیع اولاد سلطان محمود بقبل مسانده و نه سعور را کرده و جباله خود را دور کرد که نشستند بیخانی سلطانان بر اول
از روی غیرت او را یاره یاره کرده ایاد حکومت عبدالرشید به سجده رسانید و در تمامه التواریخ بیت قلدسه ان تالیف بهت سال شعور در
سب التواریخ وفات او در سنه خمس و اربعین و اربعه مائه آورده و اند اعلم سلف ان شرح از بن مسعود بن مودود از حسن ساهه اتفاق

امر بسلطنت پوست و جمع از سجوهان بقصد ترمین آمد و فرخنده سردار لشکر و جزاد الکری را بقلع رسانید و نظمه تند و جسی کبیر الیتر ساخته لغزینا
بر و الپ ارسلان شاه بلوخی از عراق و خراسان لشکر بر سه نوزن کشید و در جنگ قاسم در بسیاری از سرداران خودین خراسان بردار بر تار سلج
قرار یافته اسیران جانبین خلاص یافتند و چون اولستان خراب شد و بود سلطان خراجش کشید با خلق میکالی کرد و در ماه روره و داشتی و پشتر
از شب نماز از روی و در سنه خمسین و اربعه مائه بزیمت توینج درگت دست و مدت حکومت اید فرخ را در شش سال بود سبب السیلا طین

سلطان ابراهیم بن مسعود بن محمود بر تخت نشست و او پادشاه عادل و زاهد بود و در سال شخصی غبطه نوشته که معطر و ستاوی و بیجه
خانه برای خود بنا کرده ان مسجدی و مدرسه برای خدا چون کار ملک برقرار گرفت با سلاجه صلح نمود و خاطر معین ساخته بنیده ستان الله را بیاری از
قلاع و بقاع را بکشاد و از یک شهری که اهل آن از نسل خراسانیان بودند و آخر ایشان الخراج کرده در هند آبادان شده بودند صد هزار کس را در ساخته
بغزینین برد و غنایم دیگر بر بنیاس و چند قصبه بنا فرمود از انجا خیر آباد و امن آباد و غیر ذلک و او را سید السلاطین نوشته اند و از ولایت نصیبی داشت
و در عهد او در غزنین و اروی چشم دیگر اشهر به و او دیده و اغذیه تمامی بیاران از خزان او بردندی و وفات او در سنه اثنی و سبعین اربعه مائه بود

حکومت او بیست و سه سال بود و قاضی بیضاوی علیه الرحمه میگوید که ایام دولت او از سنه خمسین تا اثنی و سبعین و اربعه مائه است و در
دین دولت از قضیه است که بنام او گفته قطعه ابوالقاسم ملک محمود ابراهیم بن مسعود که در بجزار و کسند کباب به
یکی از فرزند خرد و دیم افزخته رایت اهنوم دینارگون کلک چهارم ابگون خجری و این قصبه را در اسم بان طرز تمام و در جای دیگری گوید قضیه
سلطان علاء بناکزمن لغزش او در ضبط دین و دنیا عالی است که تاریخ مسعود در سعادت فرش قیوح ملک و بگرتست زانچه آید اندر بشمار تاریخ
اسی غزم سفر کرده و بسته بگرفتن و بکشاده و بگرتست فکرت تو در فتح مسعود و جاهگیری و از در سعادت و هر خطه بسوی تو فرستد نفس و شرح
مانند سنجان بسوی تو ننهادی چون نیرسلان تو به بند و بگرتست صد و شصت گنی بیشک و صد سال ازین پس در موند بهر خطه به سینه اثر نشخ
چندان بود فتح که در همه عالم و هر روز بگویند به جاجر فتح و بیخ تو تبر بود ششینه تو با شد و گرتست کند و بهر صورت و شرح
چون گفت ز غم بگستی گزنا و سوگند گزانش بود و بر شرح و استاد ابوالفرح بدیتی هم شرح سلطان ابراهیم بود و هم شرح سلطان مسعود

و قصاید بسیار بنام ایشان در دیوان اوست درین نام همی است از توابع علامه پور درین روزگار که با خراسیت و اثری از او باقی نمانده و او است و ابوالقاسم
راست این قطعه در معرجه سلطان ابراهیم **نظم** زهی بیازوی شمشیر کا کا از ترا؛ شبیه نفس عزیز و عدیل عقل عدیم؛ مسیر کرده آن بی نفس چون کلوه
بنیم کرده این بخت چو در سیم؛ و مسعود سلطان تقریب حسدی که شعر از لازمه ذانیت با او ستاود بریده و او ستاود باعث صین و سه ساله مسعود شد
او این باغی و زندان گفته رباعی زندان ترا ملک شهی می باید؛ تا بند تو پای تا جداران شاید؛ آنکس که ز پشت مسعود سلطان زاید؛ که مار شود ملک
و این بیت هم از دست بیت چو شانه شد جگرم شاخ شاخ ازین حسرت؛ که موی دیدم شاخ سفید در شانه؛ و او دیوان قاری عربی و هندی دارد
علاء الدین مسعود بن ابراهیم بن سلطان مسعود بعد از پدر قائم مقام شد و در شصت و شش سالگی در شصت و هفت سالگی در دولت حکومت او
شانزده سال بوده سلطان شیرزاد بن مسعود بن ابراهیم بحکم پدر پادشاه شد و یکسال حکم کرده برادرش ارسلان شاه برود و خروج نمود
و بعد از او در شصت و شش و پنجاه بخت سلطان ارسلان شاه بن مسعود بن ابراهیم بر تخت سلطنت نشست و جمیع برادران را
گرفتار ساخت مگر بهرام شاه را که گر بخت نزد سلطان سنجو رفت که پسر خاله او بود و هر چند سلطان سنجو در باب شفاعت بهرام شاه خطا نوشت
ارسلان شاه قبول نکرد و عاقبت سلطان سنجو بر سر او لشکر کشید و او با سی هزار سوار مصافح و او نیز میت یافت و هندوستان رفت و سلطان سنجو
چهل و زود در غنیمت توقف نمود و آن ولایت را به بهرام شاه داده و مراد جمعیت انبوه از هندوستان به بهرام شاه عازم غنیمت
شد و بهرام شاه تاب مقاومت نیاورده و قلعه بامیان تخمین شد و بعد سلطان سنجو باز غنیمت گرفته ارسلان شاه را بدست آورده در شصت و شش
و پنجاه سالگ ساخت و مدت سلطنت ارسلان شاه هفت سال بود سلطان بهرام شاه بن شاه مسعود بن ابراهیم پادشاه شد
و حکیم سنائی صاحب او بود و کلیله و دمنه و کتب بسیار در زمان او تصنیف شد و در روز جلوس او سید حسن غزنوی قصیده گفت که مطلع او این است
مطلع ندانی برآمد ز بهمت آسمان؛ که بهرام شاه است شاه جهان؛ و این قصیده از مکه معظمه بنام او گفته و ستاود که **قصیده**
هرگز بود که باز به بینیم لغای شاه؛ شکرانه در دیده کشم خاک پای شاه؛ بهر آنکه که جان سلاطین فدایشان باد؛ باشد که جان ایشان باشد نیز ای شاه
سیارگان سپنج و رافتند چون شهاب؛ با از برون نهند ز جود لغای شاه؛ آخری بهر آنکه که از هوس لفظ شکرش؛ طوطی بروی بدین لحن ناله ملک
و صدیقه تحقیقه شیخ سنائی بنام اوست که در ایام صین فرموده و جمله صین شیخ قصب غزنوی بود و اوادی تسنن و چون این کتاب در
دارا خلاقه بغداد رفته بود و با مضار صد و را کا بر رسیده و تصدیق حقیقت اعتقاد مذکوره نوشته اند باعث خلاصی او گشته بعد از آن
باندک فرصت از عالم در گذشت میگویند که چون شیخ مجد سنائی را بعد از تصنیف صدیقه بر نفس متهم داشتند این مکتوب سلطان بهرام شاه نوشت
بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین والصلوة علی خیر خلقه محمد و آله واصحابه اجمعین اما بعد در بعضی آثار است که در وجه
عمر او آید و سبب باریدن باران و زمین در ختها بود یکی نصرت مظلومان و دیگر قهر ظالمان و محبتی که برین گفته اند آنست که پیغمبر صلی الله علیه
و سلم فرمود که بالعدل قامت السموات عدان بر مثال بر عنیت که هر کجا سایه انگذ انجا توسعه دولت شود و انجا که خانه سازد قبل از استقامت شود و
نظم و حور عنیت که هر کجا پرد قحط سال شود و باران از آسمان با ایستد و حیات و حیا از میان خلق معدوم شود حق سبحانه و تعالی سلطان اسلام
و پادشاه عادل بهرام شاه بن مسعود بن ابراهیم شاه بن مسعود شاه بن محمود شاه را از جور و ستم نگاهدارد اگر چه همه عالم جمع شوند با بصاعت و مایه
شراخت دل بنده نویسند و عبارت بر نند توانند در ختی که مالک الملک از ان شانده بود در مشاهده اسرار عبوب کبرئیل و میکائیل که از تصرف
کردن در ان مغزول بودند یقین است که در کل احوال عادل سعید است و جابر شقی و بدترین ظلمی است که جماعتی اندک چیزی بخواستند و فهم گنند
و بران مغرور شوند و زبان طعن در عالمان حق نهند از انجاست که پیغمبر صلی الله علیه و سلم فرمود از حواکما اغنیا فقر و غر ز قوم ذل و عالمنا
بین اجمال کتابی که بزبان اهل معرفت گفته بود عارف بنیاد دل با یزید و شبلی که در ان کتاب تصرف کنند و بداند که در ان کتاب

ما دانشمندان که بوی معرفت نثارند از سرحد و ناوانی بود که در آن کتاب طعن زنده و دلیل که روی ایشان آنست که میگویند که ال مروان انکه سید است
 و خاندان مصطفی را صلی الله علیه و سلم از حد برده و تفصیل حضرت امیر المومنین علی رضی الله عنه بر دیگر صحابه رضی الله عنهم نناده ان نبی سیت
 که او را فرود صدیق و فاروق و ذوالنورین رضی الله عنهم مرتبه نناده است بر طریق سلف و خلف ضایع و از سید کائنات محمد مصطفی صلی الله
 علیه و سلم اخبار صحیح مرویت در منازل ال مروان قتل رسول الله صلی الله علیه و سلم اگر در وقت کافه ناس نخرینید عقل و اند که چنین است و کلمه
 حق آنست که بار خدایا آراسته گردان عالم را بعالمی که از تو ترسند یا از خلق شرم و از تو دورا را مبتلای بیجانگی کوی تو خود کرد ان فضلک
 و خود که در یک یا ارحم الراحمین و این بیت از حد فیه است بیت عرش اگر بارگاه را زید پادشاه بهرام شاه را زید و سلطان بهرام شاه
 لشکر با بدیا رهند کشیده جایها می آید که اسلاف او مفتوح ساخته بودند مخر گردا نید و یکی از امرای عظیم الشان خود را بندگان داشته بغزنین بازگشت
 و ان امیر طغیان در زید و در نواحی طمان با سلطان جنگ صف کرد و محاربه عظیم و واقعه عاقبت خشم بدست سلطان امیر گشته نقل رسید
 مرتبه دیگر ولایت هند در حوزه تصرف او آمد و علاء الدین حسن بن حسین مغوری که از لوک بخورست بروی خروج کرده بغزین رفت و بهرام شاه گرگشت
 و به علاء الدین برادر خود حسین الدین مغوری را در غزنین کفر داشت و به علم شاه و با غزنین را گرفت و حسین الدین را از لگا و نشانیده شهر کرده باقی بود و بکشت و علاء الدین
 از غزین بقایه کوفه شده و بالشکر انبوه غزینت فرستاد که پیش از رسیدن بهرام شاه بکشتن فرستاده بود و پسرهای ان نیش علاء الدین با انتقام بزد خاک غزنین اباد کرده بغزین و در غزین
 روان کرد چنانچه بجای خود مذکور است و بهرام شاه در سیف سب و اربعین و خمسمانه از عالم رفت مدت حکومت او سی و دو سال بود و مسعود سلطان
 گوید در مدح بهرام شاه که مسط است ایات بهرام شاه خسرو کتی کتای گشت بخورشید و هر دو ساه و ذای گشت و جبرش که شد با یون فرجای گشت

اورادای غزول و بهمانی گشت	آن خنجر زوده کشت دولت فرمای گشت	روی عدوی او شد چون خنجر او سیاه	تا روزانه شاه جهان تخم عدل کا مست
بهر مجرمی که یافت از جرم درگذشت	گر حق او سپهر رات و ان نکاست	چون نقش سنگ صورتش آب ان بد است	تا هیچ مجرم بدین حق با او بر فراشت
آن شاه دادگستر دین و رزق تباه	خسرو شاه بن بهرام شاه	بعد از پذیر تخت سلطنت جلوس نمود علاء الدین حسن بن حسین مغوری	چون

او شد و خسرو شاه گرگشت در لاهور و سلطنت هند و استان اشتغال داشت و چون علاء الدین چنانچه گذشت کامیاب از غزنین مراجعت کرد و او باز گشته
 آن ولایت را منصرف گشت و بعد از آنکه غران سلطان سنجر را گرفتند و توجه غزین شد خسرو شاه تاب مقاومت نیاورده پاره پاره بلاهور آمد
 و در سیف سب و اربعین و خمسمانه درگذشت و مدت حکومت او هشت سال بود و در زمان او شاعران بزرگ بسیار بودند در مدح او فصاید گفته و این
 بیت از ترجیح بندیت که بنام او پرداخته اند نظم است: شاهنشاه معظم خسرو شاه که استان با تیغ و گرز کسیرد از هند تا خراسان
 مخفی نماند که در تاریخ قاضی بیضاوی و غیر آن چنان نوشته اند که چون علاء الدین غزین را فارت کرده خلقی بسیار بقتل آورد غیاث الدین
 ابوالفتح محمد و شهاب الدین ابوالمظفر را که برادر زادگان او بودند انجا گذاشت و ایشان با نواع میل خسرو شاه را از خود امین گردانیده در هر دو
 قامت ساختند و خسرو شاه در سیف سب و اربعین و خمسمانه وفات یافت و دست او در زنگار غزنویان منقطع شد و بعد از مدتی غیاث الدین گذشت
 و تمامی مالک در تصرف شهاب الدین مانند اما چون خواجه نظام الدین احمد مرحوم در تاریخ نظامی از روضه الصفا خسرو ملک بن خسرو شاه را از لوه
 غزنوی نوشته تبعیت او کرده شد و الله اعلم خسرو ملک بن خسرو شاه بعد از پذیر تخت سلطنت در لاهور جلوس کرد و از بسکه
 بجیش و عشرت اشتغال داشت در زمان او ظلمهای کلی در ملک راه یافت و دولت غزنویه کمینه شده بود و کار خوریه بالا گرفته بنا بر ان سلطان
 محمد الدین محمد سام او را بغزنین برد و از انجا از سلطان غیاث الدین فرستاد و سلطان غیاث الدین او را بغزین و زکوة حسن فرمود و فرمان
 فرستاده بعد از ده سال صبر شربت قنچانیدم دل بسندید درین هر که بی بنیاد است و نوعی است که در عقد بسی اباد است
 و این واقعه در سیف سب و اربعین و خمسمانه روی نمود و مدت حکومت او است و هشت سال بود و آن دولت غزنویان بسرا و سلطنت

از خاندان ایشان سلاطین غوریها استقلال نمودن و تالی الملک من تشاربغ بقا قانز خداست ملک ملک خدای بن قاضی بیضاوی علیه الرحمه
 مدت ملک غزنویه را از سلاطین غوریها و تا خسرو شاه صد و شصت و یکسال داشته بدست دوازده نفر و قاضی یحیی قزوینی علیه الرحمه صد و پنجاه
 و پنجاه بعد چهارده نفر و صاحب تاریخ نظامی علیه الرحمه چنانچه بالا گذشت و در سبت و پانزده سال و پانزده نفر و اندک حقیقه ای حال طبعه
 و قوم غوری که در دلی پادشاهی کرده اند و ابتدا از سلطان شهاب الدین غوریست که بعد الدین محمد سام مشهورست سلطان معز الدین محمد
 بن سام غوری از جانب برادر بزرگ خویش که سلطان غیاث الدین بادشاه غور و عراق و خراسان باشد و در سبت و سستین
 و هشتاد و نهمین بنیابت نشسته خطبه و سکه بنام خود ساخت و فرمان برادرش شکر با بهند کشیده گوارا و غوا جهاد بر او داشت و دلی در زمان او
 مفتوح گشت چنانکه سلطان غیاث الدین چون مکننا آباد از کرس گرفته حکومت انجارا سلطان شهاب الدین داد او ایم شکر بر سر غزنین می کشید
 نادمه مکره سلطان غیاث الدین انولایت را در خبر شخیر آورد و طائفه غزان را که بعد از اسیری سلطان شخیر تصرف شده بود در از غزنین آورد
 سلطان معز الدین محمد رلقب سلطان شهاب الدین بعد از کمال از استقرار سلطنت بطریق نیابت برادرش سبعتین و هشتاد و یک سال
 در احمدی و سبعتین و هشتاد و یک سال را گرفت و طایفه قرامطر را از ان دیار بیرون آورد و جماعه همه را که در حصار انچه تحصین شده بودند مستقیم
 ساخت و ان ولایت را حواله علی کرمان نمود و غزنین باز گشت و در سبت و سبعتین و هشتاد و یک سال را گرفت و طایفه غزان را که در حصار انچه تحصین شده بودند مستقیم
 حاکم انولایت منزه گشت و محنت بسیار خود را بر غزنین رسانید و در سبت و سبعتین و هشتاد و یک سال را گرفت و طایفه غزان را که در حصار انچه تحصین شده بودند مستقیم
 بر سر لاهور رفت و سلطان خسرو و ملک که آخر ملوک غزنویه بود در قلعه لاهور تحصین شده چنانچه گذشت و بعد از رس در سال سپهر خود را با بکر خیر نیل
 پیشکش و ستاد و سلطان شهاب الدین سلم نمود و قصبه سیالکوٹ را بنا نمود و نائب خود را در انجا گذاشته غزنین رفت و در سبت و سبعتین و هشتاد و یک سال
 و ثمانین و هشتاد و یک سال بجانب ان عبارت از سبست لشکر کشید در بلاد ساحل بحر شور را در بنظر ارباب آورده احوال فراوان گرفت و باز گشت و در سبت و سبعتین و هشتاد و یک سال
 اشقی و ثمانین و هشتاد و یک سال بار دیگر لاهور آمد و نواحی لاهور را غارت کرده و حسین خرمیل را استعد او قلعه ری سیالکوٹ داده مراجعت نمود و
 از تاریخ نظامی که اصل این منتخب است مفہوم میشود که بنای سیالکوٹ در میان واقع شده بخلاف مبارکشاهی که از انجانبای این شهر بود و سال
 معلوم میشود و اندک علم چون خانه تاریخ مانند دیگر چیزها حال از است عذر خواهی اختلافات معلوم است و در میان خسرو ملک با اتفاق که کوه کوه ان و
 دیگر قبایل حصار سیالکوٹ را مدتی محاصره نمود ولی نیل مراد باز گشت و در بین سال سلطان معز الدین باز خسرو را در لاهور محاصره کرد و او بعد از طاعت
 چند روزه از روی عجز آمده سلطان را وید و سلطان او را با خود غزنین برده پیش برادر خود سلطان غیاث الدین نفر و زکوة فرستاد و غیاث
 او را یکی از قلاع غزنینان مجوس کرد و در ان حبس گذشت و عرصه سلطنت بخار سیمی و عدلی سیکت سلم غوریان اسلام چنانچه سابق ذکر یافت
 قطع اگر اطلق هر روز من گشتی و گزینک تخت جنبیت کشید و کرد و عهده عیثت از غوری خط انچه ذکر حجت کشید مشغول کین در درون ناگت

قسم بر سر حرف و قات کش	زمانه جوادت با و آخرت	لقاب از رخ کل مغرب کش	پس از هفت و بیابان
جهان باره عرو بکران ذل	درین تنگ میدان خورشید	دو مرغ را دانه ضیا و جسد	پیش در غم دام حلیت کش
رعایت تا جا زلت کشد	هر آنکس که در سایه فقر رفت	عجب که ز خورشید منت کشد	بیاسا اگر بره مند غل
چه آنکس که در زم نهاد و پیش	همی احت از جام عشرت کشد	چه آنکس که در پای دیوار خشم	تجار غم در پنج محنت کشد
روان سر کوی حلیت کشد	خوشا شیر مردی که بای وفا	شرف و شن به امان غلت کشد	و درین سال سلطان معز الدین در لاهور علی کرمان را

که حاکم طمان بود بنیابت گذاشت و در سبت و سبعتین و هشتاد و یک سال را گرفت و طایفه غزان را که در حصار انچه تحصین شده بودند مستقیم
 کرده ملک ضیا الدین توکل را بیکتر آورد و سبت سوار چیده و برگزیده در قلعه گذاشته عزم مراجعت داشت درین اثنا راهی بهور حاکم مجوس

و کندی رای برادر او که از قبل شهرا حاکم دلی بود با جمعیت ابنوه در موضع نراین در کنار آب سرستی که سمت کوهی تمانیرست و بحال
بر او ری مشهورست و از دلی جلی کرده است رسید با سلطان مقابله عظیم زوی داد و شکست بر شکر اسلام افتاد و سلطان در آن محله که
جلالده تمانود و در آن جنگ هم کندی رای که قیل سواره مقدمه لشکر بود از دست سلطان نیزه بردین خورد و هم سلطان با از دست او نیزه
بسیر بر صیده و بازوی سلطان نیز بچرخ شد و نبرد و سلامت ماندند و سلطان از اسب بر زمین آمد و خلع لبری او برده است و در دلف
شسته از معرکه بیرون برد و سلطان بغزین رفت و رای شهرا قلعه تبرهنده را بصلح از ضیاء الدین توکل بعد از محاصره یکسال و یکماه گرفت
و در شش^{۵۸۸} شان و ثمانین و خسمات سلطان باز با جهل هزار سوار جزا را بر بند وستان آمد لشکر خود را چهار فوج قرار داده و در نواحی موضع مذکور
بدفعات جنگ کرده ظفر یافت و شهرا گرفتار شده بقتل رسید و کندی ای در جنگ مغلوب گشته شد بمقر سقریت یافت و قلعه کندی و
پالسی را مفتوح کرده سلطان با جمعی که در الملک شهرا بود رفته بکشاد و آن نواحی را قتل و اسیر و غارت نمود و از جاهای دیگر ضیاء الدین میگوید که
حضرت خواجه معین الدین چشتی قدس سره الغزیز که در چشمه او نیار کبار و بشایخ عظام و یار بسیار است در مزار تبرک کوهی در آمیزه و نیست درین
نوبت با سلطان همراه بود و این فتح بموجب راندن نفس با با یک رحمانی آن قطب ربانی روی نموده در این مثال سلطان ملک قطب الدین بیگ
را که بنده و فرزند خوانده بود و جانشین او بود در قصبه کرام که بقا ذکر بی دینی است گشته کوه سالت که شمال آن در سیستان است نسبت به تاریخ
و او به بغزین رفت و هم در سینه مذکور ملک قطب الدین دلی را مسخر ساخته از تصرف خویشان شهرا و کندی ای بر آورده و بکشته شد تخ تمانین
و خسمات سلطان شهاب الدین در حدود چند دار داده برای جمیع عالم فوج جنگ کرده او را کشته و بدین وقت تا کوه کون تصرف تسلط
بیک در آمد و دلی را در الملک ساخت و اطراف و نواحی آنرا بضبط در آورده ازین تاریخ باز دلی را بکشاد و سارینس تدر و نمیه مناره دیگر جارا
از مسجد و امثال آن در عمده سلطان شمس الدین ایلیمش در شسته و ستمانه یافت چنانچه بجای خود انشاء شد تعالی مذکور شود و در شش^{۵۸۹} بعد
و تسعین و خسمات قلعه بنگر بداون گرفت و در شش^{۵۹۰} ال ثلث و تسعین و خسمات کجرات رافع کرده لشکر بنهرا که به پیش مشهورست بر دو انتقام سلطان
را از بهیم دیور کشیده غایم فراوان بدست آورده باز گشت و درین سال سلطان غیاث الدین از عالم قانی رخت امیرای عاوانی کشید و سلطان
بمعر الدین در حدود طوس و شمس این شهر کشیده متوجه باد عمیس شده شهر اطغرا بتقدیر ساینده و مالک برادر بر خویشان تقسیم نموده بغزین
آمد و لشکر بر سر خوارزم کشید و مرتبه اول سلطان محمد خوارزم شاه شدت یافت و سلطان تعاقب نموده بر سر طبعی که از طرف شرقی چون
گنده اند با اهل خوارزم جنگ کرده چندی از امرای معتبر غوری شهادت رسیدند و فتح خوارزم بدست و بالشکر خط از لوک ترکستان که بعد
سلطان محمد کنار اب جیحون آمده بودند جنگ عظیم کرده و دوام دانگی را در عاقبت شکست یافت و با صده هزار بنده در قلعه اند خود در آمد و بکشتن
و امان خواسته بغزین مراجعت نمود و درینو لاطافه که کوران را نواحی را از اظهار خصیایان کرده سلطان بر سر ایشان لشکر کشید و قطب الدین بیگ
نیز از دلی طلبیده که او کرا را با تنبیه خوب داده بغزین معاودت فرود و هنگام مراجعت بعد یک که تمام دبیست از نواح غزین از دست
فدالی که او کشید شد و این قطعه در تاریخ او گفته اند قطعه شهادت که در بر شهاب الدین که از بدای جهان چو او نباید یک بسوم فرغ
شعبان سال ششصد و دو و بیست و نهم غزین بمنزل میک تا ایام سلطنت او از ابتدا حکومت غزین تا آخر عمری دو سال و چند ماه بود و بعد از او جز
یک دختر وارث نماند خزان بسیار از زر و نقره و جواهر از او باز ماند و از آنجمله بانص من الماس بود که از جواهر نفیس است و دیگر نفوس و اموال العباس
ازین قیاس باید گرفت و در مرتبه مفرهنده کرده و در مرتبه شکست یافت و هفت مرتبه کاریاب گشته ملولفسه معز الدین محمد سام را دیدی که در سجا
قوی تر بود بازوی دل از سام زریانش پیمیکشت چون محمود از فیلان هندستان پس با ستمهای ساسان و لایتهای سامانش گذشت از عالم
و گویند بر لوی بود عمده پیکه بانص من فزون الماس ماند از گنج پنهانش و فضلا و شعرا و علماء زمان او بسیار تربیت یافتند از آنجمله امام فخر الدین

در آن روز که طایفه غیاثی و کتب دیگر بنام برادر او ابو الفتح تصنیف کرده است که سلطان معزالدین محمد سام اقامت داشته برهنه بود و خط قیام می نمود
 و سلطان در پای و عطا و رفته رفت بسیار میکرد و امام را چون ازین برود و او ملازمت داشت که حامل شده بود روزی بر سر منبر خطاب با سلطان که گفت
 که ای سلطان معزالدین بعد از چند گناه نه این عظمت و شوکت تو میماند و نه تعلق و نه نفاق از منی و این قطعه از دست قطعه اگر دشمن سازد با تو ای دوست
 ترا باید با دشمن بازی کرد و اگر چند روزی صبر کند ما نه او ماند نه تو نه فخر رازی به و بعد از حادثه سلطان بعضی از مفتنان از روی حسد امام را بهر کت
 فدایان تهم دهشته گفتند که امام از اتفاق ایشان مطلع بود و قصد امام کردند و التاج ابوید الملک سجری که از امرای عظیم الشان سلطان بود آورد
 تا با سبامت بمائش رسانید و شاعری قصیده در مدح او گفته که این بیت از آن جمله است نظم سلطان معزالدین شهنشاهی که در جهان به تیغش چون
 ذوالفقار علی مرتضی شده است با سلطان حق محمد سام آنکه خلق را با مهرش چون مهر دوستی مصطفی شده است با و در کوی میگوید قطعه پیش از آنکه
 خسر و غازی معزالدین که کزوی فرود زینت و طبع و کلاه را از اصل ظفر محمد بن سام بن حسین به آنحضرت نشان شد هر سپاه را و نوازکی مراغه نیز در مدح او گفت
 شه معزالدین که دولت اوست با چو کله سته فلک بسته میان چه رفت در بخت چو فل در وقتی که فلک بود خوراند میزان به آنکه در آتش فخرش برخواه
 جان شیرین بر هر شکرسان به شکر و نون و کل دولت زانو با هم آمنت سپهر گردان به یارب این کاشک دولت دین تا سب صحت عالم گردان
 و قاضی حمیدالدین بلخی گوید قطعه به خسر و غازی معزالدین که دنیا که هست به روز به جای با پایون اینست همسفر به بود المظف شهریار شرق کاندز معرکه
 گویند در بهای چیزش اندر بر ظفر به سلطان قطب الدین ابیک به که از غلامان نزدیکه خاص سلطان معزالدین بود و بتقریب
 کرفت ما به انگشت خضر شکسته داشت و بان لقب مشهور گشت و او را قطب الدین لک بخش نیز می گویند با اتفاق امرای هند و سستان
 بخواست ملک اهل قیام نمود و بعد از شهادت سلطان معزالدین برادرزاده او سلطان غیاث الدین محمود خلف صدق سلطان غیاث الدین محمود
 که این بیت در مدح او گفته اند بیت سلطان شرقین جهاندار مغربین به محمود بن محمد بن سام بن حسین به از فیروزه کوه بجهت ملک
 قطب الدین حیر و امارت پادشاهی فرستاده مخاطب خطاب سلطان ساخت و در سلطنت او است مائة از دلی بلاهور آمده بر روز سه شنبه
 بنیز در ماه ذی قعدة سنه مذکور بخت سلطنت جلوس فرمود او در وجود و گرم ضرب المثل بود و مستحقان از یاده از حوصله انعام بخشیدی در هم
 لک بخشیدی او پیدا کرد و یکی از فضیله عصر به او الدین او شی نام در مدح او گفته رباعی ابی بخشش لک تو در جهان آورده کان اکف تو کا
 بجان آورده به از رشک کف تو خون گرفته دل کان به و ز لعل بهانه در میان آورده به و بعد از چند روز میان او و تاج الدین بلیدور که سبک از
 بندگان معزی بود و خطبه در غزنین بنام خود خوانده بر سر لاهور مختصمت رفت و انش حرب و جدال در حدود پنجاب اشتغال یافته تاج الدین شکست
 خورد و در میان که مقرر مهور او بود رفت و سلطان قطب الدین رفته غزنین بر انصرف گشت و نماندت چهل روز در آنجا اقامت نکرده اوقات
 صرف لهو و لعب و غفلت میکرد چنانکه مردم غزنین از وضع او دلگیر شده بخیه تاج الدین بلیدور را طلبیدند تا یکجا یک رسید و سلطان قطب الدین
 تاب نیاورده و از راه سنگ سورخ بلاهور آمد بمیت جو سلطان سه انداز باشد بی به قدیخبر از سر سلس تاج کی خود بعد از مدتی که
 حکومت را اندر گشته سبع و ستانه در لاهور در میدان چو کان بازی الا سب بر زمین درآمد و قالب تهنی ساخت و در آن بلذه مد فون گشت
 و قبر او حال از بار نگاه مردمست و مدت حکومت او بعد از فتح هند بست سال و از آنجمله ایلم سلطنت او چهار سال بود بمیت گردن گردان گشت
 این که در سپنج چیزی به تا توانی دل من بر هر ماه شتری به و هفت نفر دیگر از امر او غلامان سلطان معزالدین در هند و غزنین و بنگال و
 غیر آن سلطنت رسیده اند و احوال ایشان بجای خود مذکور است از آنجمله تاج الدین بلیدور در حدود نودین عرف تراوشی با سلطان حسن الدین
 التمش جنگ کرده گرفتار شد و دیگر سلطان ناصر الدین قباچه است که هم از بندگان معزالدین است و یکدیگر تاج الدین بلیدور در کج او و دیگری
 جلاله سلطان قطب الدین بود سلطان معزالدین در حیات خود حکومت او چه در میان با با و انعام کرده بود و بعد از وفات سلطان قطب الدین

مسرتی و کرامت تصرف خویش آورده و لاهور نیز تصرف گشته و بالکتر ملک تاج الدین که از غزنین می آمد و خواجه موبد الملک سجری سردار آن
 بود عیار کرده و منظم گشته پس در ولایت استیلائی تمام یافت و در سنه احدى عشر و شصت و شش لشکر منقول آمد و سلطان اهل روزگار
 داشت و سلطان ناصر الدین در خزینه کشاده و انانجا ولایت ظهور داد و ششده پیشان واقع گردانید و حاجت بعد از حکومت مدت نیت دو
 سال بدست سلطان شمس الدین گرفتار شده راه آخرت می نمود و دیگر ملک بهاء الدین طغرل است که چون معز الدین محمد سلم خود بنکر رفته بود
 از ملک بهاء الدین طغرل سپرد و ولایت بیانه حصار بنا کرده و انجا سکونت اختیار کرد و همیشه قوی گویا بود این تا بخت سلطان معز الدین دست
 مراجعت از گویا ایلان قلعه را ملک بهاء الدین وعده کرده بود او بدو کردی گویا حصار می بست و حاکم ساکنه کلان را بر اهل قلعه تنگ آورد و بعد از
 یک سال اهل قلعه رسل و تحف فرستاده سلطان قطب الدین اطلیده قلعه با وسپه و در میان سلطان قطب الدین و بهاء الدین بر سر
 آن مدارای روی نمود و ملک بهاء الدین در آنک مدت در گذشت دیگر ملک محمد بخت یاز غزنیست و او از اکان بر بلاد خور و کر سیرت و
 صحیح صفات ار استه بود و در عهد سلطان معز الدین بغزین و انانجا هندوستان آمد و صحبت او با سلطان قطب الدین در لاهور است
 نیامد و ملک حسام الدین و علی بیگ حکم میان دو اب و آن طرف آب گنگ پیوست و کهنه و بیانی در وجه جلوه وی او مقرر گشت و با وده رفته
 ان ولایت را کشاده بهار و سیزه التیخ نموده انواع خنایم بست آورد و قطب الدین از لاهور برای او شریف شاهی و لوای سلطنت فرستاد
 و او پرایای بسیار در گاه سلطان آورده انواع اکرام و انعام یافت و اما در بارگاه از روی ناتوان منی برونی حسد برده سلطان بر این
 آوردند تا اورا از با قبلیست جنگ ساز خسته افکنده گران جهان در خرطوم میل زد که فیان باز پس گویا بخت و سلطان از مشاهده این حال تعجب
 تمام دست داد و حکومت تمام ولایت لکنوتی بنام او و نهمشته رخصت کرد و در سال دوم ازین معاطه محمد بخت یاز که از بهار بجان لکنوتی
 کشیده با اندک جماعتی شهر نو دیا رسید که حالا خواب است و برای الکیه ظالم آن شهر را از انجمن حلافت محمد بخت یاز و استیلائی او شنیده
 بود از انجا که رنجت بحکم و در رفت اسباب و خنایم بسیار بدست اهل اسلام افتاد و محمد بخت یاز خنایم کفار را و بر آن مساجد و خوالق و مدارا
 بنیاد کرد و در الملک بنام خویش تعمیر کرده که حالا کور نام دارد و غیبت انجا که بود نغره و غوغای مشرکان اکنون خوش غفلت است
 و بعد از ان خطبه و سکه بنام خود خواند و جمعیت بسیار بر ساندید پیشانی امیر علی سبج محمد بخت یاز است و ترکستان کرد باد و از ده هزار
 مسلح و کل لشکر رسید که اردین گویند و پیش راه ایشان در بانی آمد بر من تبر نام که از ابر همگی نیز گویند و سه چهار برابر گنگ است و شاه کر شاه
 چون هندوستان آمد بی روی آن دیار بسته و بکار رود گذشته رفته بود محمد بخت یاز از ان بلی گذشت و امیری چند معتبر خود را بر
 محافظت بلی و خواست ز راه گذارنده زمین ثبت در مد و ده روز در میان کوهستان اه های صعب قطع می نمود و بصحای رسید که در ان
 قلعه بود در نهایت استیقام و تبات و اهل آن قلعه که از لشکر شتاب بودند و ان قلعه نیز از بنا های شتاب بود و بیگ پیش آمدند و شتاب
 انجان محاربه نمودند که مردم بسیار از جهات محمد بخت یاز خارج شدند و به انجا تیره کرده فرود آمد و خبر شنیدند که پیشتر ازین شهر هیچ فرسنگ
 شهری دیگر است که بچاه بهر ترک که نماند جنگی دستعد کار زلدند بعد ازین قلعه خواهند آمد و روز دیگر محمد بخت یاز بود انجا مصلحت ندیده و
 بلب متانست نیاروده بازگشته بر سران من رسید و پیش از انکه او بیاید امیران را انجا بیکر جنگ کرده بودند و در طاق از ان بکفار گشته
 لشکر محمد بخت یاز از پیش او کفار و عقب بی آمدند و جنگ مردانه می کردند و در ان ترویجی تجانهت سنج بود شیبی بملیه در انجا گذارند و در صباح
 پایایی پیدا شده پاره مردم که گذارند یک در با حکم یکت ان سدا کرده رفته عمیق شد و اکثر لشکر ان محمد بخت یاز غرقی بحر فنا گشتند
 و قتی که ماندند قلعه آتش کفار شد و در دره شهادت پیشتند محمد بخت یاز از چندی مردم با مسجد چهار عینس در دیو کوش
 رسید و از خنده در غنق شد و در غمت دشمن گرفت و چون میگفت که اگر سلطان معز الدین احاطه رسیده که دولت از بار گشته و چون ضعف

هر دو استیلا یافت علی مروان امیری بزرگ از ابراهیم محمد نجیب را از با قطع نازولی بدو کوفت رسیده و او را صاحب خراسان یافته و چادر ناز و
 او برداشته همچو بایک خنجر کار او تمام ساخت و این واقعه در سنه اثنی و ست مانه که سلطان محمد الدین از عالم در گذرشته بود و در
 نمود بعد از وفات سلطان قطب الدین ابن علی مروان عاقبت الامیر بیل بسیار خنجر گرفت و خطبه و مسکه لکنوتی بنام خود کرده سلطان
 علاء الدین بنخاطب گشت و از بسکه سفاهت و نخوت و تکبر در سر داشت در دیار لکنوتی نشست و ولایت ایران و توران را بر مردم قسمت میکرد و حکم
 یاری آن نبود که بگوید که این ممالک از تصرف سلطان مروانست چه تقسیم میکنی میگویند که تاجری واقعه زده از اطفال خراسان پیش علاء الدین
 پرسید که این مرد از کجاست گفتند از اصفهان فرمود تا با اصفهان مثال نویسد که در وجه اقطاع تو مقرر شد و اگر آن مثال قبول نکرد وزیران
 را از ترس نتوانستند بعضی او برسانند و چنین تقرر کردند که حاکم اصفهان بخرج راه و گرد آوردن چشم بجهت انولایت محتاجت فرمود تا
 خطیر که زیاده از توقع او بود با و دادند چون جور و تعدی او از حد گذشت امر ابراهیم اتفاق نموده او را قتل رسانیدند و ملک حسام الدین خلجی را
 انامرای خلم و کر میر و از خد مشکاران بختیار بود اجلاس بر تخت نمودند و مدت حکومت علی مروان سی و دو سال بود دیگری ملک حسام الدین
 بود که ولایت ترمذ و بنگاله و جاج نگر و کامرود را تمام تصرف گشت و سلطان غیاث الدین خطاب یافت تا در شهر سنه اثنی و عشرین دست
 سلطان شمس الدین تمش سی و هشت زنجیر فل و هفت هزار تنگه نقد پیش کرده خطبه و مسکه بنام سلطان خواند چنانچه مذکور خواهد شد
 انشاء الله تعالی در سنه اربع و عشرین و ست مانه ملک ناصر الدین محمود بن سلطان شمس الدین از او در باغوازی بعضی امراء بلکنوتی رفت و غیاث الدین
 که در آنوقت لشکر از لکنوتی بکامرود برده بود بازگشته و ملک ناصر الدین محاربه عظیم کرده با کثر اغراض خود گرفتار شد و قتل رسید و مدت سلطنت او
 و او زده سال بود و ذکر این چند ملوک و پادشاهان در خلال احوال سلاطین عالیشان دلی بقرسی بود که ضروری و احوال باقی ملوک مغزی که سلطنت
 طنان و قالم دیگر رسیده اند بجایای دیگر مذکور است سلطان ارام شاه بن قطب الدین ابیک بعد از پدر جانشین او
 فظم جهان را نماندنی که فدائی پیکر او دیگر آید بجای پهمین ست رسم سربانی فریب پذیر رفت و پای سپرد در کسب و با اتفاق امر
 از راهور بجانب پای بنضت نموده درین اثنا ملک شمس الدین الیتیش که بنده و فرزند خوانده و داماد سلطان قطب الدین بود و با ملک ناصر الدین قبا
 نسبت باجلی داشت با ستندنای سپهسالار علی اسمعیل از بر دوار و بداون بدلی آمده شهر و ولایت آنرا تصرف شده بود چون ارام شاه بنواهی
 دلی رسید ملک شمس الدین بر آمده جنگ صف کرد و ارام شاه شکست یافت و مدت سلطنت او بسالی کشید سلطان شمس الدین
 الیتیش مخاطب بهین امیر المومنین در سنه سبع و ست مانه بر تخت سلطنت دلی جلوس فرمود و در تسمیه یا الیتیش آنست که تولد وی در شب گشت
 واقع شده بود و در کان همچنین مولد را الیتیش میگویند و پدر او در ترکستان بر خلی از قبایل حکومت داشت ایشان او الیتیش را بهمانه سیر و با
 برده او را بدست تاجری یوسف در فروختند و از آنجا به بخارا و از بخارا او در زمان سلطان محمد سام بغرنج افتاد و در آن هنگام سلطان قطب الدین
 بعد از شش ماه و شش خجرات بغرنج رفته بود چون حکم سلطان محمد سام بجای الیتیش رفت و آنست خرید سلطان قطب الدین از سلطان ابن
 او التماس کرد سلطان محمد سام فرمود که چون با حکم ناکرده ایم که این غلام را اینجا بچسبند و او را در دلی ببردند و بفرستند و سلطان قطب الدین بعد از
 مراجعت غرنج ابیک نام غلام هم نام خود را و الیتیش را بدلی بیک لک تنگه متاع نموده نام اول را امیر طمجاج نموده و با میری شبر سندی در کوفت
 و زمانی که سلطان قطب الدین با تاج الدین یلدوز جنگ کرد و ابیک غلام شربت فنا چشم بدگاه الیتیش را بقریب خود مخصوص ساخت و بعد از فتح
 گوانیا را نارت انجاری بوی داد بعد از آن حکومت برن و نواحی از ارزانی فرمود چون آثار جلالت از او پیشتر ظاهر شدن گرفت ولایت بداون را بدو
 تفویض فرمود و در جنگ سلطان محمد الدین با کوه کمران چنانچه سابق است گذارنش یافت الیتیش جمعیت انبوه از بداهان و دامن کوه بهر رسانیده
 ملازمت سلطان قطب الدین با سلطان محمد الدین پوست و مسلح است آب زده با غنیمت گلهای مردانه کرد سلطان محمد الدین او را به شرفیافت لایق

و انعامات خسروانه مشرف گردانیده بملک قطب الدین سفارش بسیار فرمود و مبالغه عظیم در تزیینت او کرده و بهار روز ملک قطب الدین خط آزادی او
 نوشته و بتدریج بر تبه امیر الامرائی رسانید تا کار او بجای رسید که رسید و در ابتدا ر جلوس او بعضی از امرای مغزی و قطعی از و عاصی شدند و مایش
 یافتند خلف تیغ بیدریغ گشتند و ملک تاج الدین بیدوز بعد از آنکه از پیش لشکر خوارزم منهنم گشته بامور را متصرف گشت سلطان شمس الدین از
 دیلی با استقبال او آمده در شهری سنه اثنی عشر و ستمائة در حدود نرمان که مشهور بسرای تراورست جنگ صف نمود و بعد از محاربه عظیم سلطان تاج الدین
 بیدوز شکست یافته بدست سلطان شمس الدین امیر شد و او را در بداون فرستاد تا مرغ و خوشی بمانجا از همیس زن رسته باشانۀ آخرت پرواز نمود و قبرا
 در آن شهرست و در سنه اربع عشر و ستمائة سلطان شمس الدین را با سلطان ناصر الدین قباچه که دو دختر سلطان شمس الدین نبوت در جباله او در آن
 بود و او چه و طمان داشت محاربه افتاد و فتح بجانب سلطان شمس الدین بود و مرتبه سوم سلطان شمس الدین خود بر سر او رفت و او حصار او را چه رسته
 ساخته خود بقلعه بنکر رفت و نظام الملک بن جنیدی تعاقب او نمود و او چه را سلطان فتح کرد و بعد از استماع خبر فتح او ناصر الدین سپه خود برایشان
 را بخدمت سلطان فرستاده التماس صلح نمود و بکنر نیز فتح شد و در سنه هفت عشر و ستمائة ناصر الدین در بجانب بغریق بحر فاشد و درخت بو بسیلان
 اجل در داد و سلطان باز گشته بدیلم آمد و در سنه ثمان عشر و ستمائة سلطان شمس الدین بهر سلطان جلال الدین شکبزی سپه خوارزم شاه کمان
 پیشین جنگیز خان منهنم گشته بعد از تاج الدین بغرین و از آنجا از ترس بلغاریه جنگیز خانان با خیل و تبار خویش در حدود لاهور آمده بود لشکر کشید
 سلطان جلال الدین ناپ مقاومت او نیاورده بجانب سند و سیوستان رفت و از آنجا براه کبچ و مکران بکرمان و عراق رسید و در سنه اثنی
 عشرین و ستمائة سلطان شمس الدین لشکر بطرف بهار و لکنوتی کشید و سلطان غیاث الدین خلجی را که ذکرش گذشت در اطاعت آورده پیش
 که مذکور شد گرفته خطبه و سکه خود را بچ ساخت و سپهر خود را سلطان ناصر الدین محمود خطاب کرده و لیعهد ساخته آن ولایت با و سپرده بجانب
 دار الملک دیلی مراجعت فرمود و آخر الامر ملک ناصر الدین محمود در حدود لکنوتی با غیاث الدین جنگ کرده غالب شد و دستگیر ساخته کار او را
 با تمام رسانید و عنینت بسیار بدست او افتاد و بهر کدام از اعیان دیلی انعام جدا جدا فرستاد و سلطان شمس الدین در سنه ثلث و عشرین و
 ستمائة غزیت ترست نهبور نمود و لشکر بآن طرف برده آن قلعه را مفتوح گردانید و در سنه اربع و عشرین و ستمائة سپاهی گران بغزیت تسخیر قلعه
 سند و زمانم و ساخته آن قلعه را با کوه سواک در جزیر ضبط آورده و بدیلمی مراجعت فرمود و بعد از آن سال امیر روحانی که از افاضل آن روزگار بود
 و در حادثه جنگیز خان از بخارا بدیلم آمد و در تهنیت این مواعات قصاید غزالیته از آنجا اینست قصیده

خبر باطل سباده حسیب نیل امین	ز فتنه در سلطان عهد شمس الدین	که ای ملائکه قدر س آسمانها را	بدین بشارت بندید کلاه تزیین
که از بلاد ملامد شهنشاه اسلام	کشاد بار در گز قلعه سپهر آئین	شده مجاهد و غازی کی دست بخش را	روان حیدر کرار سکند تحسین

و اورا غیر این اشعار و پسند بسیار است از جمله است این قصیده قصیده

قصه خویش از زبان مسلم	کرده ام یاد در بیان مسلم	رقم بیج گویند بوده است	بر خط عمر من نشان مسلم
با قلم تا قرین شدم بجهان	روز من گشت در جهان مسلم	ناگهان با نیکار و فتنه من	زان درشتی کند نشان مسلم
که با و از نرم من ... ماند	نالۀ زار ناگهان مسلم	گر چه پیوسته در میان من	دارم نفع بیکران مسلم
آخرا حوالی من بگوید کس	پیش صاحب مکر زبان مسلم	خواجۀ منصور بن حیدر کز دست	تیز بازار اسحان مسلم
آن بزرگی که دارد از لطفش	بار انصاف کاروان مسلم	خود تبار را سوار کرده بود	مرکب او حجتۀ ران مسلم
در کفایت کند کتاب گران	پس بگیرد سبک عنان مسلم	برهنه عقل خود جو بگسارد	اشکارا کند نشان مسلم

و در سنه سبت و عشرین و ستمائة رسولان عرب از مصر برای او خلعت و القاب آوردند و ازین شهادی قبا در شهرستند و چشمها ساختند

و پسرین سال خیر فریت پسر سلطان ناصر الدین محمود عالم لکنونی بمسید و سلطان بعد از فرغ از مراسم عزیمت نام او را پسر خود و پیش نهاد
 که طبقات ماضی بنام اوست و در سنه سبع و عشرين هجرت منتهی گشته بود و در سنه آنجا پسران مسکین داد و حکومت آنجا بهر الملک
 ملک علاء الدین مغوض ساخته بازار الملک مراجعت نموده در سنه شش و عشرين و ستامه قلعه گوالیار را بخشاد و ملک تلج الدین در ملک
 در سنه این قلعه رباعی گفته و بر سنگ نقل کردند رباعی هر قلعه که سلطان سلاطین گرفت به از خون خدا و نصرت این گرفت
 آن قلعه کالیور و آن حصن حصین پدر ستامه سند و لمن گرفت به ظاهر تاریخ محاضر است که تفاوت یکسال گفته و در سنه احدی و ثانی
 و ستامه بصوب ولایت بالوه پورشش نموده بهیسا را مسخر ساخت و شهر اجین را نیز گرفت و ستامه اجین را که ششصد سال تعمیر یافته
 بود و همگال نام داشت خراب ساخته از بنیاد برانداخت و مثال ای بکرا حیت را که هنوز تاریخ خود را از زوی نویسنده و جامع این سخن
 حکم حضرت خلیفه الزمانی شهنشاهی ظل اللہی در سنه پنصد و هشتاد و دو و باز مجددا در تاریخ سنه ثلث و الف و سی و دو حکایت اورا
 که از تو اورا مثال و غراب است با تفاق دانایان بهند از بندوی بزبان فارسی ترجمه کرده نامه خود را نام نهاد و مثال حسند
 دیگر را که از تاریخ ریخته بود و در او در پیش مسجد ذی بی کلمه برد و فرمود تا کمال خلاق باشد و بار دیگر بطرف طنان لشکر کشید و همانا
 این سفر نامبارک افتاد و عارضه صعب عارض بدن او گشت و باز گشته بدلی آمد و در سنه ثلث و ثلثین هجرت از سر ای عاریتی دنیا
 بعالم جاوداتی عقی رحلت کشید و مدت سلطنت او مدت و شش سال بود طیت ازان سردار این کاخ دلاویزه که چون جا گرم
 کردی گویدت خیزه و خسر و شامع ان علیه الرحمه میفرماید قطعه نمان و طیت این کوتاگی باشد جز فروزش همان ملک است این
 آخر که رفت آن قدر خالاش به زمین ماتم کرده است و بهر خود ماتم میدارونه نگاه ز او آن طفلی که می بیند گریانش در آوازه مشهور است
 که سلطان شمس الدین اوم بنیر بود وقتی از اوقات با جاریه عیله شکله خواست که صحبت کند در خود آن قوت ندید و چنین چند مرتبه و هشتاد
 مازوی بر سر سلطان و سخن می انداخت قطره چند از اشک بر بزرگ سلطان ریخت چون سر بالا کرده و دید سب گریه را پرسید بعد از با لغت
 جواب او که برادر می بود شتم که مثل شما اضع بود از این سرور یا او کرده و بگریه آمدم چون قصه بنا فغان اورا شنیده چنان ظاهر شده که او خواهر حقیقی سلطان
 بوده که حق سبحانه و تعالی او را از ان جریمه محفوظ داشته و کاتب این اوراق از زبان خلیفه آفاق یعنی اکر باد شاه خلد ابد ملک هم در فقور و هم دلا بود
 کسبی بخلو نگاه در پایه تخت اعلی طلبیده تقریری مخاطب ساخته بود در این اقل از سلطان عنایت الدین بلین شنیدم و میفرمودند که آن جاریه اوقت اراده
 مباشرت حیضی آمد سلطان رکن الدین فیروز شاه بن شمس الدین که در زمان پدر چندگاه اقطاع بداون و بعد ازان
 چتر دو بارش یافته ولایت لاہور در تصرف داشته و کعبه بود با تفاق ایل حل و عقد در سنه مذکور اجلاس یافت و ملک تلج الدین و برادر
 تمنیت جلوس این قضیه گفت قضیه مبارکباد ملک جاودالی نه ملک خاصه در عهد جوانی به بین الدوله رکن الدین که آمد و درش
 ازین چون رکن یانی به چون بر تخت نشست ابواب خزاین کشاده داد و عیش و لهو و لعب فراغت داده اوقات گرامی هر من صحبت لولیان
 و اراول می نمود بیت دل که میخانه گرا پد ترا به جز می و مطرب که ستاید ترا و والدہ اش ترکان خانون که کثیر تر که بود استیلا نام یافته حر جمای دیگر
 سلطان به که از رشک آنها خون در جگر داشت از راه نیرسایند پس نزدیک سلطان از حرم دیگر که قطب الدین نام داشت قتل رسانید و غرور
 تنی گشت و ملک عنایت الدین پسر شاه برادر خرد سلطان که عالم او در لولیان اطاعت پییده دم از عنایتان دو ملک خرد الدین و کبیر خان سلطان
 والی مطلق و ملک سیف الدین ضابطه بالشی را اسلات نموده لوار بر مخالفت برادر خرد و سلطان کن الدین فیروز شاه بجزم و دفع کن ختم تا بجول
 منصور بود و در پیش کشید و قبل ازین اقبه نظام الملک جندی و وزیر و کبیر ملک هند از بیم سلطان و منزل کبیر که می ترسید بی فلان بوده و کجا
 کول فته با ملک عز الدین محمد سلاوی بفرستد بود و از آنکه معتبر دیگر که در لشکر باقی ماند و از زوایا می خسرید و در گریه بدلی مدینه رضیه خانون که در خمر

بزرگ سلطان حسن الدین و حکم وصیت پذیر و لیسید و بخصال پسندیده از شجاعت و سخاوت و فراست موصوف بود بیت نموده او را اسبلیت
 بر داشتند و ترکان خاتون را مقید ساختند و سلطان ازان لشکر مراجعت نموده چون بگیلو گری سید فوج سلطان ضیه باستقبال او رفتند بی حکم
 گرفته او را محبوس ساختند و هم در حبس در گذشت و مدت سلطنت او شش شاه و کسری بود بیت منزه بر جهان دل که بیکانه است بر چو مطرب
 پر روز در خانه است و از جمله شعراء عهد رکعی شهاب همزه بدوانی است که میر خسر و علیه الرحمه در بعضی از قصائد عنوان میفرماید بیت در باوند
 همزه سرست بر خیزد ز خواب گر براید غلغل مرغان دلی زین نوا و ملک الکلام فخر الملک عمید لونی ابر با ستادی یاد میکنند چون کلام تقدیر
 بعد از ظهور گوگل خسر و شاعران حکم وجود مستار با در وقت ارتفاع اعلام نیز عظم پیدا کرده و مانند سبایات به کام نزول معنی منزل بر غیر المبر و سید عالم
 صلی الله علیه وسلم در پرده تواری مانده از آنها کم میگویند می نویسند بلکه نمی یابند بنا بر مقتضی الفضل المقدم تصدیقه چند ازان بزرگواران تینا و بکا
 درین مجاله نوشتن و بر رای اجاب تده کرده داشتن و نسبت خود با سائده درست کردن فصل ان شهسواران میدان بلاغت ابر منصفه ظهور آوردن
 خصوصاً حقیم شهری نگا داشتن لازم دید استاد الشعر اشهاب همزه می فرماید

<p>الفم طبع هستی بجمع در نشانی صفت الف ندام که الف کشی ناز چون گیم آرمیده دوم پس دیده نه چو اجم از طراوت چو اشم چو رفعت خردم چو چوین گرفته صفت خط استانی طعم و نیت انسا که بر دانه نام سخن ابدار خواهم ز زبان چو تخم منم آن جسی کم از کم که بجهت نینم نه فرشته ام نه شیطان کدام کار کار ز بوس ای عشرت شده است ابالی هفت بود امثالی ز من زین نظیری ز بوسن بطبع گردان چو فلک بنفشه چو زمین کثیف و دایم سخت ماه کردنی ز صلاح اهل امانت یاد بکره نم کوزه بانی دم کوره خجالی تو لبه طفل طالب همه عمر نقش باطل هوست جو جمع کرده شود آن خیال باری شتخت کن جگر که بر ادق شرف تو گری که به جایش جنبه انده الهی هم که بر سر که چو شب سیه کشتی</p>	<p>بیتا غیر قائم ز وجود خویش فانی همه نفس من که از صیغه امانی چون نیم آشکارا چه روم نه نهانی نه چو بادم از لطف نه چو خاکم از گرانی طعم چو کوه بسته که عطا ستانی حرکات خورشیدی بکات عشرت خونی قلم نموده دهر زین دوان ستانی و گوم جوی بانی خیری بر یکانی نه مقیم در مسافر کدام ششانی ز هوا بر اه تمت زده کام کامانی که عرض بقای صدف تبی بانی ز صبا بجز صوفیان چو صبا بانوانی برسی بر ملک مقام با سبانی که درین دکن باری بنیاد و ستانی کل روضه جوانی گل حضرت روی ز خیال کرده پیرت غم دهر در جوانی نقش چو نظم باید بود آن گرفتاری بسوی زمین بر سرای اجمالی قمری که یافت نورش سپهر جاودانی ز خجالت عقیقش رخ کوکب بیانی</p>	<p>صف آخر ایستاده با مید بستی دم بلیست گل خوش من خیر چو سوسن فلک از زمین بجلت شناسم او چشم نه ازین چهار طبعم ز بخار بار نسیم شد و قفاه حرم حقیقت کتی گرم چو جسم خالی زلف کرد تنگ سخن آب شد که آتش شد ازین چو سخن عجبای شهاب که در سلطنت درین دل مغل سیر کشیده ز گزند کورخانه در عقل نیک بسته غم بار لاله عارن برم چو برق زان بونیک رافینی غم هفت و چهار در زده هر دم از زغور تو خود از سر مطالبت ز سید کزبان هم کزی از دل تو زاید چو نگر از سفاهت بحضور جاگدازی مگر از قف تو زنی هوسست شعر و بجز شمس از انجا هوس خالی باکی نفسی گرفتار کن بشری ملک لطافت فلکی زمین تو وضع گری که حقیقتی تر ز وجود او نیاید شکرین بان سولی که بود نجات</p>	<p>ز جگر آرمیده بصفتابی نشانی چو الف زبان ندام چکنم بد نهانی چو فلک بخیره کردی خم زمین خار و ز فضلات پاکبندی زده لاف از کانی زده رحمت شالیه رحمت ستانی بصرم جو شمع مائل بعوانی انانی بود این همه حکم ای ز بهوای پیشانی نه امیر شت خانه ز سوار صفت خوانی بر دسینه بنیاده پیر مذکور خانی رنگ دیده خون کشاده بی جام ارغوانی ز دل ج سنگ خار از زخمشک افشانی در صد نه از حلیت با دای یکدو کانی ز نقیضه زمانه بفریضه زمانی بدی ازین تو خیزد چو تور از جوانی نقیضه برف نیزی مگر از دم خزان نفس ستیج و زوقش از انجا کانی بشمار آنکه ز اول خورشید بدانی چو فلک پاک جسمی حسیک پاک جانی بدلات عناصره خویشتن آسمانی بقید در باشت عقلند بهانی</p>
--	--	--	---

مگر بنیان فصیحی که فصاحت بیشتر
بمسابد گرفته رها مالک الرقاسی
نورید دستش شده مستبد
قدم سوم درین ز پیش نهاده مرد
مجاذی ماران که مرا بسیاری خود

چو ضمیر کان کند خون ل گنج شایگان
بکلام بیکش ده جود صبا القرائی
پسر او فخری فخر زده قحط و شکاف
که نزد غرور برایش نتایج اجهالی
ز بلای یار نادان و ابله بر او بارهانی

ز جمال عاشقش حکم ریح آفتاب شرقی
جذبات شوق باطن بکاشفت کشید
رطبی بنا کند ز خشمش خضای حقیقی
شده رکن چارمینش علی لنگر شد که
نه من لنگر این قضیه طلعه باد و حاشا

دوام تا شش خم مهر و چستان
رابطه کانا نش بجهت امانتانی
شده از بی سیاست عمرش عبدانی
رشاع ذوالفقار شش رخ مهر غزالی
چو قضیه ام حزن بجا بر معانی

و توفیق نماید تا تمام موی نور در تو حیدر و نعت ستمی شاه علیه صلوات الله و تعالی

از زبان گریه شکاف موی هکلم بیان
وز برای مورچان شکر لب نیان
بعلازین چون مور بندم بر در چون کمر
ز رخ طایف چون مور و لفظ چون شکر زندی
آن کی اندوی سستی از عدد کاندرد و کول
قهرش از نیکی بر سیلی بگارد و سیل از آن
نیست با عکس سر موی مجال اختر من
گرد از فضلش که در موی دارد آبی
ای بقدرت موی خون استخوان از
عین فضیلت پانز در زرق هر مور و بلخ
جان بهر مور و بیان چون قطره بر آینه
آنکه موی سر نه چید از درت بر درت
ای چون صبح صادق مو شگاف از کلا
بر موی موران به نیش اندر طریقی قهر است
موی بهت اندر شفاعت از بکرموی خاک
یکسر مو اندران شب بد نورانی سرای
ز که برداری موران درین انسان که ماند
کوه روشن بدی ناز موی در چشم مور
پای کوشش در رخت چون در دارم در کار
از به ز دست هوا چو مور ششم تا مال
بکرموی شکر آورد پیش چشم شهاب
بر سر موی او صد لطف داری آن

در شباهت بی نیرت بچو مورم نیز مان
سفته ام موی سخن صیحه زردی انتحان
وز بن هر مور تو فقیش کشایم صد بان
موی بشکاف تمهید صد غنیدان
نیست از علمش بی موی هر موی نهان
ببید آن که مور سینه بجهت شیر زیان
زرد بد ملک سلیمانی موری ایگان
آید از حدش که بر مور آمد با سببان
دی برادر مرغ و مار و مور و پای رضایان
دست لطفت بگر بر مور هر مور چون
موی بر در و شهلان چون بچو برادران
گشت مور تیرا چون سوسمار مرغ حیا
آتشش مگر دران مرغ مور لایگان
زان کم از موی ه آند بچشش آملان
از بی موی سر موی بر دنیا بدگران
بچو مور شکر بر آمد در هوای لامکان
بر سر مور و از ان نعمت نشان جودان
بی جوار حجت تو کند در این کاروان
تا ز من موی من ماند نگردم عنان
یکسر موی ندیدم جز تو سودوزیان
آمد از سر بر درت لبه چو موی پای جان
زودل موی شکر از موی در جهان

دینی ز تخیر مویان بی و از هوس
تا ذخیره ما شدیم چون موری اندر مور
کی کاشم تیرا چون مور و چون غمی من
آن خداوندی که بر خشمش ز موی گوید
لطفش از موی قدر بر خسته موری از آن
در کج عقل لای موی درین که بر صیبت
بوده از خلش مو افق شکل شکر مورچه
خاک بکف کیمیا و آب در دریا گهر
باتن هر مور عدلت احبابی بی غلام
خانه صنعت نماید هر چه هست آباد
گر مسند در راه با مرست موی بی حکم
در رخت چون بر بد خواب بخور لاجرم
بهفت اندام چو سیم رخ گشتی مورچه
اندر ان موضع که چون زلف گندی ملک
بر خطا رفت از بی موی خودش معذرت
بیده اندر لقمه چرب جهان موی فنا
صانع هر مور زبانی کرده ام لیکن چو مور
بچو مور و مور آب آتش زیرا که نیست
چون کشتایر یکسر موی از قبولت بسته ام
چون است این شد کم که چه پر شانت و
موی خان لطف تو صاحب نمود آن بدو
خشم کشتایر را یارب بچو مور در باره

بسته ام بسیار چون در ان احوال بسیار
مور و نمیه کردم و یک مور دید از کفشان
بلکه از هر مور زبانی سا موش که بر نشان
میر چه هست ان مور و مار و مور و مور
صد هم آید هر یکی صد بچو مور یک نشان
زاده شیر توانا زاد مور ناتوان
گشته از صنعتش مخالف نکستی مورچه
مور چه هم از د پاد موی در اعضا نشان
بر سر هر موی فضیلت اسپاسی بکرم
بر تن هر مور پیدا بوسه هر مور بهمان
سپهر بر تن از عطای شست موی بر او
ماه را چون دو نمیه کرد از تیغ نهان
چون زراف گندی ز مشکین موی با طین
گر سر موی نهادی پای پیش از آتشیان
بی خطا ماند از سر موی بشده استان
راه معده بست بچو مور زین هر مور چون
در رخات از بی موی بانی میکنم در دل افغان
این کرمیز ضمیرم در خور این استان
کی کرم بندم چو مور از حشش از آن
دل چشم مور در عالم بچو موی خشتان
پار شش نهان چون موی بر آتشان
بچو مور در آتش چون مور آب در آن

و توفیق نماید در هیچ سلطان کن الدین فیروز با بسته تمام چو ایزد قضیه

نیز زمان این پیر گرگ شیر خوی طفل خوار
زور گرگم فی وبامن بتدیل آسمان
حیت گرگ است زور گرگ باشه فلک
چرخ گرگ اندازد شیر افکن بازی بوگر
شیر چرخ پیل رنگ گرگ سیرت می کند
جان من دوست تمشیر و پای گرگ در بود
یکی کند بودم خواص گرگ گرگ شیر دل
درد بان شیر و پای گرگم و این کبیر
بعد گرگ جوشن گرگ سپهر سیل کن
بویه گرگ فلک از شیر گزیش رنگ ننگ
دور باش دسته گرگش در دل گرگ سپهر
ای ز شیر گز گرگ اندازد سیل آسای نو
باد شیر را تیت بر خاک عالم گرزو
گرگ حله گرگ بویه شیر زهره سیلتن
سیلتن شیر افکنی گزرای اگر خواهد
بیفون گرگ زور گرگ غم مش منتر
ای قدر قدرت بفرمانی که از تو نشا
از برای جوشن و کشت سپهر گرگ خو
گرگ ماه و جیب بد شیر زنی اور شکون
ناک شیر و سیل باشد در جهات مقدم
بجو شیر و سیل و گرگ و گرگ در کربابا

آن کند با من که پیل و گرگ وقت کار زاد
شیر روی بکنند چون کمنه گرگ زور کا
زان همیشه بر جل من در دبار و سیلیا بر
پیش جان ستم آر دست بند استوار
جوشن صبرم ز جرم گرگ بسازم تلذنا
تا ز جوشن پیل بکیر شردم گرگ آشکار
چون من ز زریل بالا خواهد آن سینه غدار
و ادم بر اشک پیل از عشق مار چون نگار
شیر گز چرخ پیدا شد چو شمع شهر بار
کو به گرگ زمین از پای سایش غار غار
گرز همچون سیل با شیش کوه شیر از افکار
کو بر گرگین ساجه بنز ننگ و نار
گرگ است از سیل و گرگ از زمینش آهینا
رخش ستای با غلامت بچو ستم صدار
کوگ ا چون م کرسن سرگردون غدار
بر سر سلان کز کوه بویه شیر آن شدار
چون قضایا بر گرگ و شیر سیلی کما
اشک جرم از سیل و شیر گرگین تر و ضیا
گر پیش سیل که اندازت آید در شمار
ناک گرگ و گرگ باشد در کتابت یک شاعر

آسمان سیل گون مالدنم را گرگ سان
پیل با گرگان کرد و گرگ همیشه بچ کرد
پیل ستمت پیل سپهر گرگ بوی گرگ پوست
گرگ صبرم بکنند بارانی از وی موشیر
دوش من شدید گون شیر فلک در جرم گرگ
چنگ شیر و شاخ کرک اشک پیل و موی
حله گرگ دل شیر و دم گرگم جو سپهر
بار با شمشیر قضا گرگ پویان بچو کرک
رکن و پشانه پیل افکن بگرز شیر سر
پیل بگرز و رشن از گرگان کند پیشی
از سر زو پیل شیر گرز و گرگ و سیل
عکس تیغ بگلونت گرز ز بند شیر و گرگ
چون تو گز پیل بگر بر کربای بقلبت
حشر در مع نور گرگ گرگ و شیر و پیل
ای زیری کربای گوشال گرگ چرخ
خرو در ملک تو شاه ز سلیمند خرم تو
جرم و شاخ و مو و اشک گرگ و گرگ شیر و دل
نوز این گرگ گن از سیل و شیر و کرک از آن
پیل بخش در دبا و ن بایدم بر آ
خشم کرگ افسوست اگر افکن سیل استیا

روزگار شیر و شش صبرم بر باید گرگ دار
شیر چرخ از جور با این شخص من موی نزار
مردم از شیر زست از وی زیاد هم دما
گرگ وارم سپهر و گرگ سیل این سیل صفا
سهر بر دین یوسف گرگان کز دین شیا
گرچه در تعویذ و ان بندی بگارت این جهان
سیر و دم تا پیل با رخم با استقبال باز
من خج سلیم بر پی لب دانی مانند تار
گر ستمند گرگ پیش کار بر گرگ است تار
گرگ چنگش از شیر لای ستانم غزار
آن سد کز تیغ روشن تیج گان گسار
دید چون غناب گرگانی کند ساز چونما
شیر دندان کن ناخن بره کرک مهر مار
شته لیم قادر با صا حسب چرخ قند
دل نهاده بچو گرگ سیل و شیر از خطر
شیر ظلم و گرگ مکر و گرگ فتنه ز نهان
بر ره جان دل و طبع و زبان آید بکار
جرم پدید پوست مخنه آوردندان نشان
گر چه جای گرگ گرگ شیر باشند و یا
با پیش شیر و بلیزت بیان خاک خوار
دو شمان بجان شده بر آخز سنگین قطار

سلطان ضیه بنت سلطان شمس الدین

در سنه اربع و تلیسج مستانه بر تخت سلطنت نشست و دوشش عدالت و این را او پیش گرفته نظام همالی که محل مانده بود در و طرفه گرم و در
که زنان چون نخل در بردان عیب است پیشنها و همت خود ساخت و نظام الملک خیمبیدی را از زیر کل ساخت و در میان امر مخالفت سازغا
پدید آمد سلطان ضیه بتدیر لاکل امر بحقیقت را بر هم زد تا بر کی بطرفی گرختند و بعضی اقطاع نموده بقیل رسانید و نظام الملک در کوه سمر
رفته ساکن نهادند عدم گشت و خواجه هندب نائب قائم مقام او گشت و دولت رضیه قوتی پیدا کرد و لشکری بست و ترسند و فرستاد و مسلمانی
که بعد از وفات سلطان شمس الدین بنندان در محاصره داشتند از آن پس خلاص بخشید و جمال الدین با قوت حبشی که میر خور بود و محمد علی صاحب
نسبت گشت بر میگردد سلطان رضیه در وقت سواری و قبل از آنکه برین با زوی او بگردد و محسود ام گشت و سلطان ضیه از پاره برآمده و لباس
مزدان پوشیده عیجا بازه قباور بر پیکاه بر سر داشته بر تخت می نشست و ملک میراند و در سنه سبع و عثمین و ستامه ملک عزالدین اباز حاکم لاهور
مخالفت ظاهر ساخت و سلطان رضیه بر سر او رفت و در حلقه اطاعت خود آورده سلطان ایتراضافه جاگیر او ساخت و بعدین بمالی بجانب